

EVROPSKÁ RADA A RADA EU OD POČÁTKŮ PO SOUČASNOST

Rozhodování a tvorba práva v procesu evropské integrace

Rada
Evropské unie

Upozornění

Tuto publikaci vypracoval generální sekretariát Rady, a to pouze pro informační účely. Nezakládá odpovědnost orgánů EU ani členských států.

Další informace o Evropské radě a o Radě naleznete na těchto internetových stránkách: www.consilium.europa.eu nebo se můžete obrátit na oddělení generálního sekretariátu Rady „Služba informací pro veřejnost“:

Rue de la Loi/Wetstraat 175

1048 Bruxelles/Brussel

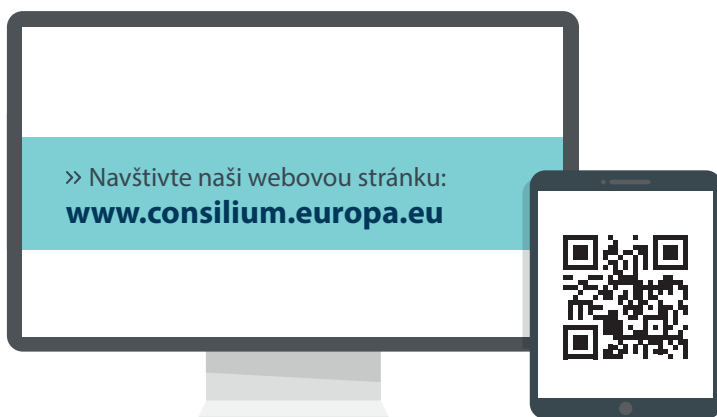
BELGIQUE/BELGIË

Tel. +32 (0)2 281 56 50

Fax +32 (0)2 281 49 77

public.info@consilium.europa.eu

www.consilium.europa.eu/infopublic

Řadu dalších informací o Evropské unii naleznete na www.europa.eu.

Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2016

Print ISBN 978-92-824-5287-5 doi:10.2860/198677 QC-04-18-220-CS-C

PDF ISBN 978-92-824-5310-0 doi:10.2860/584947 QC-04-18-220-CS-N

© Evropská unie, 2016

Užití tohoto materiálu je povoleno pod podmínkou uvedení zdroje.

© Archives nationales (France); © Photothèque de la Ville de Luxembourg. Photo: Batty Fischer; © Photothèque de la Ville de Luxembourg. Photo: Théo Mey

K jakémukoli opakovanému použití tohoto materiálu je nutné získat povolení přímo od držitele autorských práv.

Fotografie na obálce: Klášter řádu sv. Jeronýma v Lisabonu, Portugalsko, 13. prosince 2007, v den podpisu Lisabonské smlouvy

EVROPSKÁ RADA A RADA EU OD POČÁTKŮ PO SOUČASNOST

Rozhodování a tvorba práva v procesu evropské integrace

„Radě ministrů náleží úloha, která zahrnuje koordinaci a zprostředkovatelské úsilí. Stojí na rozhraní mezi dvěma druhy svrchovanosti – nadnárodní a národní. Musí prosazovat zájmy Společenství stejně jako zájmy jednotlivých států a zajistit rovnováhu vyhovující oběma stranám.“

Z projevu kancléře Konrada Adenauera na prvním zasedání Zvláštní rady ministrů Evropského společenství uhlí a oceli (Lucemburk, 8. září 1952)

< *Předchozí 2 strany:*

Kancléř Adenauer (první řada uprostřed) a ministři dalších zemí stoupají po schodech radnice v Lucemburku, aby se zúčastnili zahajovacího zasedání Zvláštní rady (8. září 1952)

OBSAH

Úvod	9
------------	---

1. Evropská rada

1.1 Evropská rada v ustanoveních Smluv	11
1.1.1 První kroky na cestě k summitům EU	11
1.1.2 Jednotný evropský akt	15
1.1.3 Maastrichtská smlouva	15
1.1.4 Amsterodamská a Niceská smlouva	16
1.1.5 Lisabonská smlouva	17
1.2 Předseda Evropské rady	19
1.2.1 Zasedání Evropské rady po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost	20
1.2.2 Eurosummit	21
1.2.3 Dvoustranná a mnohostranná zasedání	22

2. Rada Evropské unie

2.1 Rada Evropské unie v ustanoveních Smluv	25
2.1.1 První smlouvy	25
2.1.2 Krize „prázdné židle“ a Lucemburský kompromis	29
2.1.3 Smlouva o jednotných orgánech	30
2.1.4 Maastrichtská smlouva	31
2.1.5 Lisabonská smlouva	31
2.2 Příprava práce Rady	33
2.2.1 Výbor stálých zástupců (Coreper)	33
2.2.2 Výbory a pracovní skupiny	35
2.2.3 Generální sekretariát	35

3. Přílohy

I Smlouvy EU – hlavní reformy	39
II Proces rozšíření	43
III Chronologický přehled summitů, zasedání Evropské rady a eurosummitů	45
IV Vývoj systému hlasování v Radě EU	53
V Generální tajemníci Rady EU a vývoj generálního sekretariátu	61

„Každá země by měla z jednání odcházet jako vítěz. (...) Jakožto předseda Evropské rady budu všem pozorně naslouchat a dbát na to, aby naše jednání přinesla výsledky pro všechny. Hodně se diskutovalo o tom, jaký by měl budoucí předseda Evropské rady být, ale možná je jenom jedna cesta – cesta dialogu, jednoty a činů.“

Projev Hermana Van Rompuye (vlevo) u příležitosti jmenování prvním stálým předsedou Evropské rady (19. listopadu 2009)

< Předchozí 2 strany:

Evropské unii byla udělena Nobelova cenu míru za rok 2012 jako ocenění za to, že „již více než šest desetiletí přispívá k šíření míru a usmíření, demokracie a lidských práv v Evropě“; Oslo, Norsko (10. prosince 2012). Jménem všech občanů EU cenu převzali předseda Evropské rady Herman Van Rompuy, předseda Komise José Manuel Barroso a předseda Parlamentu Martin Schulz (zleva doprava).

ÚVOD

Tato publikace pojednává o vzniku a vývoji Evropské rady i Rady EU na pozadí Smluv o EU, od samotných počátků v Paříži až po Lisabonskou smlouvu. Činí tak z hlediska právního i politického. Je určena všem zájemcům o historii evropské integrace, zejména pak akademickým a výzkumným pracovníkům a pracovníkům sdělovacích prostředků.

Evropská rada a Rada EU, nazývaná rovněž Rada (ministrů), jsou dva klíčoví aktéři rozhodovacích procesů na úrovni Evropské unie. Nelze je zaměňovat s Radou Evropy, která sídlí ve Štrasburku a zabývá se otázkami lidských práv a kulturními otázkami. Činnost a rozhodnutí Evropské rady a Rady EU ovlivňují životy všech evropských občanů a mají dopad i daleko za hranicemi Evropy.

Evropská rada, již tvoří hlavy států a předsedové vlád a v jejímž čele stojí stálý předseda, určuje zaměření politik EU a stanoví priority její činnosti. Na počátku jejího vzniku byly vrcholné schůzky hlav států a předsedů vlád, z nichž první se konala v únoru 1961 v Paříži. Evropská rada byla vytvořena v prosinci 1974 a formálně ustavena orgánem EU v Lisabonské smlouvě. Po celou dobu této dlouhé existence hrála Evropská rada v procesu evropské integrace rozhodující úlohu. Její historie odráží historii EU jako celku: její politiky a ambice, její krize a pokrok.

Rada EU, která je složena ze zástupců členských států a v jejímž čele ve většině případů stojí zástupce členského státu vykonávajícího šestiměsíční rotující předsednictví, posuzuje, projednává a přijímá právní předpisy EU a koordinuje politiky. Rozhodnutí většinou přijímá společně s Evropským parlamentem. V Unii sdružující 28 členských států sice mohou být procesy rozhodování složité, na druhé straně jsou však nyní transparentnější a otevřenější pro veřejnost.

Mezi Radou a Evropskou radou existuje z politického a administrativního hlediska úzký organický vztah. Evropská rada však není pouze článkem navazujícím na Radu, ani nepředstavuje Radu na vyšší úrovni. Každý z těchto orgánů má v institucionální struktuře EU svoji vlastní, specifickou úlohu.

Pokud se po přečtení této publikace budete chtít o historii Evropské rady a Rady EU dozvědět ještě více nebo budete-li chtít nahlédnout do souvisejících dokumentů, využijte k tomu našich internetových stránek a našich archivů¹.

1 www.consilium.europa.eu/cs/documents-publications – Čtenářům doporučujeme zejména řadu tří historických publikací a plakátů, které je možné stáhnout z internetových stránek Rady: „Evropská rada – padesát let evropských summitů (prosinec 2011)“; „Rada Evropské unie – 1952–2012: šedesát let tvorby práva a rozhodování“ (červenec 2013) a „Unie práva: od Paříže po Lisabon – historický vývoj smluv Evropské unie“ (březen 2012).

1. EVROPSKÁ RADA

1.1 EVROPSKÁ RADA V USTANOVENÍCH SMLUV

1.1.1 První kroky na cestě k summitům EU

Při zrodu a následném rozvoji evropské integrace hráli zcela zásadní úlohu hlavy států a předsedové vlád, ačkoliv fórum, v jehož rámci se setkávali, se stalo formálním orgánem EU až v roce 2009.

Na pozvání předsedy francouzské vlády Guye Molleta se ve dnech 19. a 20. února 1957 v Paříži setkali vedoucí představitelé šesti členských států Evropského společenství uhlí a oceli (ESUO), aby vyřešili zbývající problémy v souvislosti s návrhem Římských smluv.

Poté, co tyto smlouvy vstoupily v roce 1958 v platnost, oživil myšlenku zasedání na nejvyšší úrovni prezident Charles de Gaulle, který v únoru 1961 uspořádal v Paříži první summit hlav států a předsedů vlád šesti členských států Evropských společenství.

Vrcholná konference ve dnech 10. a 11. února 1961 v Paříži, Francie

Cílem tohoto prvního summitu bylo „nalézt vhodné prostředky k zajištění užší politické spolupráce“.² Na summitech bylo možné vykročit z rámce Společenství a zabývat se důležitými otázkami, které Pařížská smlouva ani Římské smlouvy neupravovaly, jako byly například určité aspekty vztahů se třetími státy.

Na summitu v Bonnu v červenci 1961 se šestice členských států dále zabývala myšlenkou prohloubené politické spolupráce a učinila následující prohlášení: „Hlavy států

² Tisková zpráva ze summitu.

a předsedové vlád (...) rozhodli, (...) že budou pořádána pravidelná zasedání, jejichž cílem bude výměna názorů, sladění politik a přijímání společných postojů, a to na podporu politické unie Evropy³.

Navzdory těmto ambicím byl vývoj směrem k politické unii postižen řadou komplikací, zejména neúspěchem „Fouchetových návrhů“⁴ z let 1961 a 1962, neshodami v letech 1963 a 1967 ohledně prvního rozšíření a tzv. krizí prázdné židle v letech 1965 a 1966, kdy se Francie rozhodla neúčastnit se zasedání Rady ani jejích orgánů.

Za této obtížné politické situace se hlavy států a předsedové vlád znovu setkali až v květnu 1967, kdy byl uspořádán summit v Římě, jenž byl rovněž příležitostí k formálním oslavám 10. výročí podepsání Smlouvy o EHS a Smlouvy o Euratomu.

Proces budování Společenství tak dostal nový impuls a mohl být obnoven na summitu konaném v prosinci 1969 v Haagu, kterého se poprvé zúčastnila Komise. Rozhodnutí učiněná na tomto summitu vedla mimo jiné k přijetí rozhodnutí, jímž byly Společenství přiděleny vlastní finanční zdroje, k zahájení spolupráce v zahraničněpolitické oblasti (evropská politická spolupráce zahájená v návaznosti na první „Davignonovu zprávu“) a k přistoupení Dánska, Irska a Spojeného království. Všechny tyto kroky společně představovaly „dokončení, prohloubení a rozšíření“ Společenství. Uvedené tři nové členské státy byly ještě před oficiálním přistoupením v lednu 1973 přizvány na summit, který se konal v říjnu 1972 v Paříži.

Kodaňský summit uspořádaný v prosinci 1973 stanovil, že summity se budou konat vždy, když to bude zapotřebí. O rok později byla na summitu v Paříži, který v prosinci 1974 uspořádal prezident Valéry Giscard d'Estaing, zřízena Evropská rada a vymezena její úloha.

Evropská rada byla pověřena tím, aby se zabývala „potřebou globálního přístupu k interním problémům souvisejícím s budováním jednotné Evropy a k vnějším problémům, jímž je Evropa vystavena“⁵. Jednalo se o výslovně politickou úlohu, která se lišila od převážně technické a ekonomické povahy evropského projektu budovaného od roku 1957 a stala se jedním z jeho dalších aspektů. Bylo stanoveno, že hlavy států a předsedové vlád budou za doprovodu ministrů zahraničních věcí napříště zasedat „třikrát do roka a vždy, když to bude zapotřebí“⁶.

První zasedání Evropské rady se uskutečnilo v březnu 1975 v Dublinu. Ačkoli Evropská rada neměla v té době oporu ve Smlouvách v podobě právního základu, jehož se jí dostalo až po více než deseti letech, stala se politickým subjektem zcela zásadního významu pro rozvoj evropského projektu.

3 Tisková zpráva ze summitu.

4 Christian Fouchet byl předsedou komise zřízené na summitu v Paříži v únoru 1961, která se měla zabývat problémy v oblasti evropské spolupráce a kterou hlavy států a předsedové vlád na summitu v Bonnu v červenci 1961 pověřili, aby „jim předložila návrhy týkající se prostředků, jež by co nejdříve umožnily právně zakotvit svazek jejich národů“ (oficiální komuniké, Bonn 18. července 1961).

5 Tisková zpráva z pařížského summitu.

6 Tisková zpráva z pařížského summitu.

Evropská rada se brzy stala fórem pro řešení zdánlivě neřešitelných krizí a pro dosažení obtížných rozhodnutí, jakož i významnou politickou hybnou silou dalšího pokroku směrem k integraci.

Zasedání Evropské rady ve dnech 10. a 11. března 1975 v Dublinu, Irsko

V 80. letech minulého století to byla právě Evropská rada, která Evropě umožnila odblokovat jednání týkající se rozpočtu a zemědělství. Rozhodujícím momentem bylo její zasedání konané v červnu 1984 ve Fontainebleau. Na tomto zasedání se nejen podařilo uvedené otázky vyřešit přijetím balíčku opatření, ale rovněž vytyčit cestu další integrace, přičemž výbor zřízený *ad hoc*⁷ byl vybídnut, aby „podal návrhy na zlepšení fungování evropské spolupráce, a to jak v oblastech spadajících do pravomoci Společenství, tak i v oblasti politické (...) spolupráce“⁸.

O rok později, v červnu 1985, se o zprávě výboru jednalo na zasedání Evropské rady v Miláně, která většinou hlasů rozhodla o svolání mezivládní konference za účelem revize Smluv, zejména pokud jde o vytvoření jednotného trhu, fungování orgánů Společenství, volný pohyb a společnou zahraniční a bezpečnostní politiku.

Ačkoli byla mezivládní konference odlišná od Evropské rady, svým složením a povahou se Evropské radě podobala v dostatečné míře, aby její činnost mohla být považována za činnost vyvíjenou v souladu s přáním hlav států a předsedů vlád, podle nichž měla být významným fórem, v jehož rámci se rozhoduje o povaze a směřování evropské integrace.

7 „Doogeův výbor“, někdy také nazývaný „Výbor Spaak II“ s odkazem na výbor zřízený usnesením z messinské konference konané v roce 1955.

8 Zasedání Evropské rady ve Fontainebleau, červen 1984, závěry předsednictví.

1.1.2 Jednotný evropský akt

Výsledky činnosti mezivládní konference byly předmětem jednání na zasedání Evropské rady v Lucemburku v prosinci 1985. Politická dohoda v Lucemburku umožnila, aby byl přijat Jednotný evropský akt. Tento akt, který vstoupil v platnost dne 1. července 1987, obsahoval v jediném dokumentu několik změn Smluv Společenství a text týkající se spolupráce v zahraničněpolitické oblasti.

Jednotný evropský akt reagující na existující politickou realitu poskytl jako první Evropské radě právní základ ve smlouvě, čímž zakotvil její existenci a složení: „Evropská rada sdružuje hlavy států nebo předsedy vlád členských států a předsedu Komise Evropských společenství. Nápomocní jim jsou ministři zahraničních věcí a jeden člen Komise. Evropská rada se schází nejméně dvakrát ročně.“

Jednotný evropský akt nevymezil pravomoci Evropské rady ani formálně nepotvrdil její institucionální status. Žádný z těchto faktorů však Evropskou radu neomezil v tom, aby se i nadále podílela na nejdůležitějším vývoji spojeném s budováním evropského projektu. Rozhodující kroky směrem k vytvoření hospodářské a měnové unie byly tedy projednávány na radě zasedání Evropské rady, například na zasedání v Hannoveru v červnu 1988.

1.1.3 Maastrichtská smlouva

Evropská rada na zasedání ve Štrasburku v prosinci 1989 stanovila, že v prosinci následujícího roku bude zahájena mezivládní konference na téma hospodářské a měnové unie. Na mimořádném zasedání Evropské rady, které se konalo v dubnu 1990 v Dublinu, byly zahájeny přípravy mezivládní konference o politické unii. Obě mezivládní konference byly zahájeny v prosinci 1990 v rámci zasedání Evropské rady v Římě. Evropská rada dosáhla na zasedání konaném v prosinci 1991 v Maastrichtu dohody ohledně vypracování nové smlouvy, nazvané Smlouva o Evropské unii (SEU) nebo také Maastrichtská smlouva, jež by obě tyto oblasti sdružila do jediného dokumentu.

Maastrichtská smlouva vstoupila v platnost dne 1. listopadu 1993. Vytvořila Evropskou unii založenou na rozšíření pilíře Společenství, a to zejména vytvořením hospodářské a měnové unie, a na dvou nových pilířích: společné zahraniční a bezpečnostní politice (SZBP) a spolupráci v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí (SVV).

Smlouva rovněž upravila úlohu Evropské rady. Formalizovala praxi, podle níž Evropské radě předsedá hlava státu nebo předseda vlády země, která vykonává předsednictví Rady. V souvislosti s rostoucí úlohou Evropského parlamentu tato smlouva navíc stanovila, že Evropská rada podává Parlamentu zprávu po každém svém zasedání a výroční písemnou zprávu o pokroku, jehož EU dosáhla.

Maastrichtská smlouva rovněž poprvé upřesnila pravomoci Evropské rady: „Evropská rada dává Unii nezbytné podněty pro její rozvoj a vymezuje obecné politické směry tohoto rozvoje.“ Toto upřesnění bylo obecným a současně stručným popisem úlohy, již Evropská rada plnila od roku 1975, tj. určování směru rozvoje Unie jako takové a stanovování strategického politického rámce, v jehož mezích by měly fungovat orgány

Unie. Následná definice hlavních směrů hospodářských politik formulovaná Evropskou radou se pak stala dalším vyjádřením této úlohy.

1.1.4 Amsterodamská a Niceská smlouva

Na zasedání v březnu 1996 v Turíně pověřila Evropská rada mezivládní konferenci re-vizí Maastrichtské smlouvy. Jednání dostala nový impuls na mimořádném zasedání Evropské rady, které se konalo v říjnu téhož roku v Dublinu. Poslední otázky byly vyřešeny na zasedání Evropské rady v Amsterdamu v červnu 1997, a Amsterodamská smlouva tak mohla být dne 2. října 1997 podepsána a dne 1. května 1999 vstoupila v platnost.

Amsterodamská smlouva stanovila pravomoci Evropské rady v oblasti společné zahraniční a bezpečnostní politiky: „Evropská rada vymezuje zásady a obecné směry společné zahraniční a bezpečnostní politiky, včetně věcí souvisejících s obranou. Rozhoduje o společných strategiích, které Unie provádí v oblastech, kde existují důležité společné zájmy členských států.“ Ke stanovení významné úlohy Evropské rady v této oblasti politiky přispěly události v bývalé Jugoslávii a k jejímu uplatnění došlo například na zasedáních Evropské rady v Pörschachu (neformální zasedání hlav států a předsedů vlád, říjen 1998), Kolíně nad Rýnem (červen 1999) a Helsinkách (prosinec 1999). Amsterodamská smlouva zavedla funkci vysokého představitele pro SZBP, který má zastupovat EU na světové scéně, přičemž bylo rozhodnuto, že tuto funkci bude vykonávat generální tajemník Rady EU. Tehdejší generální tajemník Rady Jürgen Truppf se tak stal prvním vysokým představitelem pro SZBP, kterým však byl pouze několik měsíců. Na zasedání Evropské rady v Kolíně nad Rýnem v červnu 1999 byl generálním tajemníkem Rady a vysokým představitelem jmenován Javier Solana. Obou funkcí se ujal v říjnu téhož roku poté, co odstoupil z funkce generálního tajemníka NATO.

Po vstupu Amsterodamské smlouvy v platnost se v říjnu 1999 konalo zasedání Evropské rady v Tampere věnované vytvoření „prostoru svobody, bezpečnosti a práva v rámci EU.“ Rozhodlo o vytvoření „společné evropské azylové a migrační politiky“ a otevřelo cestu pro dosažení významného pokroku v oblasti policejní a justiční spolupráce – tento cíl se po teroristických útocích spáchaných 11. září 2001 ve Spojených státech stal ještě naléhavějším.

V březnu roku 2000 se konalo mimořádné zasedání Evropské rady v Lisabonu, na němž byla přijata strategie zaměřená na zlepšení konkurenceschopnosti evropského hospodářství. Za tímto účelem bylo mimo jiné stanoveno zavedení nové otevřené metody koordinace na všech úrovních, při níž by Evropská rada hrála „posílenou orientační a koordinační úlohu, která by zajistila soudržnější strategické řízení a účinné sledování dosažených výsledků.“ Bylo rozhodnuto, že každý rok na jaře se bude konat zasedání Evropské rady věnované této otázce.

V roce 1999 zahájila Evropská rada proces reformy, zejména s ohledem na rozšíření EU. Po jednáních, která na toto téma proběhla na zasedáních Evropské rady v Helsinkách (prosinec 1999), Göteborgu (červen 2001) a Barceloně (březen 2002), vyjádřila Evropská rada na zasedání v Seville v červnu 2002 „svůj souhlas s řadou konkrétních opatření, která lze bez změny Smluv uplatnit na organizaci a fungování Evropské rady (...) i Rady“⁹. Tato opatření se týkala přípravy, průběhu a kontinuity jednání Evropské rady, jakož i jejích závěrů.

9 Zasedání Evropské rady v Seville, červen 2002, závěry předsednictví.

Prohlášení č. 22 připojené k závěrečnému aktu Niceské smlouvy ze dne 26. února 2001 stanoví, že: „od roku 2002 se jedno zasedání Evropské rady v průběhu každého předsednictví bude konat v Bruselu. Až bude Unie složena z osmnácti členských států, budou se v Bruselu konat všechna zasedání Evropské rady“¹⁰. Smlouva byla uzavřena po čtyřdenním jednání na zasedání Evropské rady v Nice v prosinci roku 2000¹¹. Obtížný zrod Niceské smlouvy byl podnětem k přezkumu pracovních metod a k úsilí o nalezení postupu, který by se neomezoval pouze na diplomatické jednání hlav států a předsedů vlád.

Laekenská deklarace přijatá na zasedání Evropské rady v prosinci 2001 vyzvala ke svolání Konventu o budoucnosti Evropy. Návrh Ústavní smlouvy, který Konvent předal Evropské radě v červenci 2003, se stal základem pro činnost mezivládní konference svolané v říjnu téhož roku; návrh Smlouvy o ústavě pro Evropu pak byl podepsán dne 29. října 2004.

Nicméně negativní výsledky referenda ve Francii a v Nizozemsku znamenaly, že Ústavní smlouva nebyla v roce 2005 ratifikována. V reakci na tento neúspěch přijali hlavy států a předsedové vlád na zasedání Evropské rady v červnu 2005 během lucemburského předsednictví prohlášení o zahájení jednoletého období reflexe. V návaznosti na zasedání Evropské rady, které proběhlo v červnu 2006 za rakouského předsednictví, přijali hlavy států a předsedové vlád u příležitosti 50. výročí podpisu Římských smluv v Berlíně prohlášení, v němž byl vyjádřen cíl „postavit do voleb do Evropského parlamentu v roce 2009 Evropskou unii na obnovený společný základ“. Evropská rada se pak na zasedání v červnu 2007 za německého předsednictví dohodla na svolání mezivládní konference a na jejím mandátu změnit stávající Smlouvy. Smlouva, která byla výsledkem tohoto procesu, byla podepsána dne 13. prosince 2007 v Lisabonu.

1.1.5 Lisabonská smlouva

Tato nová reformovaná smlouva nahradila návrh Smlouvy o Ústavě pro Evropu. Vstoupila v platnost dne 1. prosince 2009 a zavedla změny jak ve Smlouvě o založení Evropského společenství (Římské smlouvě), tak ve Smlouvě o Evropské unii (Maastrichtské smlouvě). Smlouva o založení Evropského společenství byla při této příležitosti přejmenována na Smlouvu o fungování Evropské unie (SFEU).

Cílem Lisabonské smlouvy bylo zefektivnit fungování orgánů EU a učinit je demokratičtějšími. K významným změnám patřilo například stanovení konsolidované právní subjektivity EU a vytvoření institutu stálého předsednictví Evropské rady v čele s předsedou, kterého volí její členové na dobu dvou a půl roku s tím, že může být zvolen dvakrát po sobě. Smlouvou byla rovněž vytvořena funkce vysokého představitele EU pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a zřízena Evropská služba pro vnější činnost (ESVČ); uvedený vysoký představitel je jmenován na dobu pěti let, předsedá také zasedáním Rady pro zahraniční věci a je současně jedním z místopředsedů Evropské komise. Posíleny byly dále pravomoci Evropského parlamentu. Pokud jde o Radu, od 1. listopadu 2014 bylo zavedeno nové pravidlo dvojí většiny (viz příloha IV) a jeho použití bylo ve srovnání s předchozím pravidlem rozšířeno na větší počet oblastí. Listina základních práv EU se stala právně závaznou a poprvé byl stanoven právní rámec

¹⁰ Poslední zasedání Evropské rady konané mimo Brusel proběhlo v červnu 2003 v Soluni. Všechna následující zasedání jsou spíše než podle místa konání označována podle data a předsednictví, a to až do přijetí Lisabonské smlouvy, která zavedla funkci stálého předsedy.

¹¹ Jedná se o dosud nejdelší zasedání Evropské rady.

umožňující členským státům vystoupit z EU (článek 50 SEU). Evropská rada dále získala pravomoc rozhodnout prostou většinou hlasů o svolání mezivládní konference za účelem změny Smluv.

Záměrem v žádném případě nebylo, aby se k Lisabonské smlouvě přistupovalo jako k samostatnému ucelenému dokumentu, a proto byly v Úředních věstnících EU v roce 2010 a 2012 zveřejněny konsolidované verze Smluv ve znění pozměněném Lisabonskou smlouvou.

Lisabonská smlouva oficiálně udělila Evropské radě status orgánu EU. Byla tím potvrzena její samostatná existence vedle Rady EU; tento status současně znamená, že se na Evropskou radu vztahují všechna ustanovení použitelná pro orgány EU. Například ve výjimečných případech, kdy Evropská rada přijímá právně závazné akty, musí respektovat právní základ stanovený Smlouvou a její akty lze napadnout u Soudního dvora. V souvislosti s upuštěním od neformální povahy summitů přijala Evropská rada jako nový orgán v den vstupu Lisabonské smlouvy v platnost svůj vlastní jednací řád¹².

12 Úř. věst. L 315, 2.12.2009, s. 51.

V rámci institucionální struktury EU zaujímá Evropská rada zvláštní postavení jako strategický a politický orgán. Vymezuje budoucí směřování Unie, její priority a její politické a hospodářské strategie. Evropská rada však „nevykonává legislativní funkci“¹³; v legislativním procesu tak plní úlohu, která jim náleží, Evropský parlament, Rada EU a Evropská komise.

Od vstupu Lisabonské smlouvy v platnost se Evropská rada podílela na všech zásadních rozhodnutích, která EU přijala s cílem čelit vnějším a vnitřním výzvám v hospodářské, finanční a měnové oblasti, v oblasti azylu a přistěhovalectví, rozšíření, rozvojové spolupráce a mezinárodních vztahů. Od samého počátku její politická rozhodnutí a její vedoucí úloha napomáhaly k pokroku v evropské integraci, což se v dobách krize ukázalo jako zcela zásadní.

1.2 PŘEDSEDA EVROPSKÉ RADY

Vzhledem ke strategické úloze, kterou Evropské radě světila Maastrichtská smlouva a již potvrdila Lisabonská smlouva, bylo zapotřebí, aby přípravu a směřování její činnosti zajišťovala stabilnějším a trvalejším způsobem jiná forma předsednictví než rotující předsednictví Rady. Lisabonská smlouva proto jako jednu z nejvýznamnějších novinek zavedla funkci stálého předsedy Evropské rady jmenovaného na dobu určitou.

Úkolem¹⁴ předsedy Evropské rady je předsedat radě a vést její jednání, zajišťovat přípravu a kontinuitu jejích jednání a usnadňovat soudržnost a konsensus. Předseda je povinen předložit po každém zasedání Evropské rady zprávu Evropskému parlamentu. Dále zastupuje EU navenek společně s vysokým představitelem nebo předsedou Evropské komise, v závislosti na daných okolnostech¹⁵. Evropské radě a jejímu předsedovi je nápomocen generální sekretariát Rady, avšak předseda má rovněž vlastní kabinet.

Na neformálním zasedání dvaceti sedmi hlav států a předsedů vlád, které se konalo dne 19. listopadu 2009, byl do této funkce jako první jmenován tehdejší belgický premiér Herman Van Rompuy¹⁶.

Zasedání Evropské rady konané ve dnech 10. a 11. prosince 2009 bylo posledním, ježmuž předsedal nejvyšší představitel členského státu vykonávajícího rotující předsednictví Rady EU – konkrétně se jednalo o švédského premiéra Fredrika Reinfeldta –, a to na základě přechodných ustanovení¹⁷.

Herman Van Rompuy poprvé řídil jako předseda neformální zasedání hlav států a předsedů vlád, které se uskutečnilo dne 11. února 2010 v Bibliothèque Solvay v Bruselu, na němž se jednalo o budoucím zaměření hospodářských politik EU; první formální

13 Konsolidované znění SEU, čl. 15 odst. 1 (Úř. věst. C 326, 26.10.2012, s. 23).

14 Článek 15 odst. 6 SEU.

15 Viz také bod 1.2.3 týkající se dvoustranných a mnohostranných zasedání.

16 V průběhu téhož zasedání byla vysokou představitelkou EU pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a místopředsedkyní Evropské komise jmenována Catherine Ashtonová ze Spojeného království. (Vysokou představitelkou se stala dříve než místopředsedkyní.)

17 Ze států, které přistoupily k Unii v roce 2004 a 2007, předsedali Evropské radě jako zástupci svých členských států pouze hlavy států nebo předsedové vlád Slovinska a České republiky.

Herman Van Rompuy

Zasedací sál Evropské rady

Donald Tusk

Slavnostní akt u příležitosti předání funkce předsedy Evropské rady mezi Hermanem Van Rompuyem a Donaldem Tuskem (1. prosince 2014)

zasedání Evropské rady, jemuž předsedal, se pak konalo o měsíc později, ve dnech 25. a 26. března. Na zasedání Evropské rady konaném ve dnech 1. a 2. března 2012 byl zvolen i na druhé funkční období. Dne 1. prosince 2014 se po Hermanu Van Rompuyovi ujal funkce předsedy Evropské rady Donald Tusk, který byl do té doby polským premiérem¹⁸.

1.2.1 Zasedání Evropské rady po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost

Jednací řád Evropské rady přijatý dne 1. prosince 2009 stanoví, že rada zasedá dvakrát za půl roku, v zásadě v Bruselu. Nestanoví-li Smlouvy jinak, rozhoduje Evropská rada na základě konsenzu. Některá operativní rozhodnutí, týkající se například volby předsedy Evropské rady, jmenování Evropské komise nebo jmenování vysokého představitele, mohou být od vstupu Lisabonské smlouvy v platnost přijímána kvalifikovanou většinou.

Na každém zasedání přijímá Evropská rada závěry¹⁹, v nichž stanovuje politickou agendu EU. Tyto závěry se zabývají konkrétními otázkami, které jsou pro EU důležité, a vymezují konkrétní opatření, jež je třeba přijmout, nebo cíle, jichž je třeba dosáhnout. Závěry Evropské rady také mohou stanovovat lhůty pro dosažení dohody o určitých politických otázkách nebo pro předložení legislativních návrhů. Evropská rada může tímto způsobem ovlivňovat politickou agendu EU a určovat její směřování. Na zasedání konaném v Bruselu dne 27. června 2014 Evropská rada přijala „strategickou agendu“ prioritních oblastí pro dlouhodobější opatření EU, jimž je třeba věnovat pozornost. Tato strategická agenda, vypracovaná na dobu následujících pěti let jako vodítko pro činnost EU, je základem pro plánování činnosti Evropské rady i pro pracovní programy jiných orgánů EU.

Vedle stanovování politických priorit EU prostřednictvím strategické agendy a svých závěrů vykonává Evropská rada také formální úlohu v každoročním procesu evropského semestru EU, který představuje roční cyklus koordinace hospodářských a fiskálních politik v rámci EU.

Dalším úkolem Evropské rady je podle článku 68 SFEU vymezovat strategické směry pro prostor svobody, bezpečnosti a práva. Poprvé byly tyto směry přijaty v červnu 2014. Byly vypracovány v souladu s prioritami strategické agendy

18 Současně byla vysokou představitelkou a místopředsedkyní Evropské komise jmenována Federica Mogheriniová, bývalá ministryně zahraničních věcí Itálie.

19 Závěry Evropské rady: www.consilium.europa.eu/cs/european-council/conclusions

© Evropská unie

První formální zasedání Evropské rady, jemuž ve dnech 25. a 26. března 2010 předsedal Herman Van Rompuy.

a zahrnují mimo jiné otázky, jako je ochrana hranic, migrační a azylová politika a policejní a justiční spolupráce.

1.2.2 Eurosummit

Vedoucí představitelé eurozóny se poprvé sešli v eurosummitovém formátu 12. října 2008 v Paříži, kde se dohodli na koordinovaném postupu v reakci na hospodářskou krizi. Další summity v tomto formátu se konaly v Bruselu v březnu a květnu 2010, jakož i v březnu, červenci, říjnu a prosinci 2011. V roce 2012 se otázky týkající se eurozóny většinou řešily na úrovni Evropské rady.

V rámci zasedání Evropské rady konaného ve dnech 1. a 2. března 2012 podepsali představitelé 25 zemí EU Smlouvu o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii. Tato smlouva, která vstoupila v platnost dne 1. ledna 2013, mimo jiné oficiálně ustavila eurosummit a postavení jeho předsedy. Organizace eurosummitu a úloha jeho předsedy jsou stanoveny v článku 12 uvedené smlouvy²⁰. První eurosummit po vstupu smlouvy v platnost se konal dne 14. března 2013, kdy byla rovněž přijata zvláštní pravidla pro organizaci jednání na těchto zasedáních.

20 Smlouva o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii je k dispozici na adrese www.consilium.europa.eu/cs/european-council/euro-summit

Na eurosummitu se alespoň dvakrát za rok scházejí hlavy států nebo předsedové vlád zemí eurozóny, předseda eurosummitu a předseda Evropské komise. Současným předsedou eurosummitu je Donald Tusk, který rovněž předsedá Evropské radě. Ačkoli koordinací hospodářských a fiskálních politik členských států eurozóny se zpravidla zabývá Eurokupina²¹, může 19 nejvyšších představitelů zemí eurozóny, ať již jde o hlavy států nebo předsedy vlád, vzhledem ke svému rozsáhlým pravomocem poskytovat na zasedáních eurosummitu další politické směry v oblastech, do kterých ministři financí zasahovat nemohou. To napomáhá koordinaci všech příslušných oblastí politik, která je potřebná pro hladké fungování hospodářské a měnové unie. Ve vhodných případech a alespoň jednou ročně se zasedání eurosummitu připravovaných Eurokupinou zúčastní i vedoucí představitelé členských států mimo eurozónu, které ratifikovaly Smlouvu o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii. Vzhledem k tomu, že otázky týkající se eurozóny jsou z politického a ekonomického hlediska důležité pro všechny členské státy, jedná se o nich pravidelně i na zasedáních Evropské rady.

1.2.3 Dvoustranná a mnohostranná zasedání

Od vstupu Lisabonské smlouvy v platnost zastupuje předseda Evropské rady EU i na venek, je-li takové zastoupení zapotřebí na úrovni hlav států nebo předsedů vlád²². V otázkách týkajících se společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU tak činí společně s vysokou představitelkou a na mezinárodních summitech obvykle společně s předsedou Evropské komise.

K mezinárodním zasedáním, na nichž předseda Evropské rady zastupuje EU, patří mimo jiné dvoustranné a mnohostranné summity pořádané EU a mezinárodní summity.

Dvoustranné summity jsou organizovány mezi EU a jejími strategickými partnery. Jsou pořádaný pravidelně, obvykle jednou ročně, se zeměmi, jako jsou Brazílie, Čína, Japonsko, Jihoafrická republika, Rusko a USA. Summity se konají střídavě v Bruselu a v příslušné zemi.

Mnohostranné summity na úrovni EU zahrnují například summity Východního partnerství či zasedání EU–Afrika, setkání Asie–Evropa EU–ASEM a summity EU–CELAC (Společenství latinskoamerických a karibských států). Pokud byla v pořádání takového summitu na řadě EU, tradičně se úlohy pořadatele ujímal členský stát, který v daném období vykonával rotující předsednictví v Radě EU. Od roku 2014 však tyto summity zpravidla pořádá předseda Evropské rady, který jim současně předsedá, a konají se tedy v Bruselu. Účastní se jich hlavy států nebo předsedové vlád všech členských států EU spolu s předsedou Evropské rady a předsedou Evropské komise, jakož i hlavy států nebo předsedové vlád zúčastněných zemí.

21 Eurokupina je neformálním orgánem, v jehož rámci ministři financí členských států eurozóny jednají o záležitostech souvisejících s jejich sdílenou odpovědností ohledně eura.

22 Článek 15 SEU.

© Evropská unie

Prezident Ekvádoru a dočasný předseda CELAC Rafael Correa a předseda Evropské rady Donald Tusk na slavnostním zakončení summitu EU–CELAC (10. a 11. června 2015)

Mezinárodních summitů se EU účastní buď jako člen, nebo je na ně pozvána jako významný mezinárodní aktér, jako tomu je v případě zasedání skupin G7, G8 a G20 a Valného shromáždění OSN. Rezoluce OSN A/65/276 přijatá v květnu 2011 přizvala EU k účasti na všeobecné rozpravě Valného shromáždění a stanovila, že zástupci EU mají právo prezentovat v OSN postoje EU a jejích členských států. Dne 22. září 2011 vystoupil v New Yorku před tímto shromážděním světových lídrů s proslovem tehdejší předseda Evropské rady Herman Van Rompuy. Před přijetím uvedené rezoluce vyjadřovali postoje EU na Valném shromáždění OSN zástupci rotujícího předsednictví Rady EU.

© Evropská unie

Herman Van Rompuy při projevu na Valném shromáždění OSN (25. září 2014)

2. RADA EVROPSKÉ UNIE

2.1 RADA EVROPSKÉ UNIE V USTANOVENÍCH SMLUV

2.1.1 První smlouvy

První zasedání Rady se konalo dne 8. září 1952 na lucemburské radnici. Rada byla druhým orgánem, který zahájil činnost na základě Smlouvy o založení Evropského společenství uhlí a oceli (ESUO). Tato smlouva, podepsaná v roce 1951 v Paříži, vytvořila institucionální rámec zahrnující Vysoký úřad, Zvláštní radu, Shromáždění a Soudní dvůr. Hlavní úloha Rady spočívala ve výkonu kontroly nad činností Vysokého úřadu, a to vydáváním stanovisek.

Uvedeného zasedání se zúčastnili ministři zahraničních věcí a ministři hospodářství šesti zakládajících členských států (Belgie, Francie, Itálie, Lucemburska, Nizozemska a Spolkové republiky Německo) a předsedal mu německý kancléř Konrad Adenauer, a to na základě inovativního systému, podle něž se členské státy ve výkonu předsednictví v Radě střídaly vždy po třech měsících. Německo tak bylo první zemí, která se předsednictví ujala.

Rada na zahajovacím zasedání přijala jednací řád a zřídila sekretariát. Generálním tajemníkem Rady jmenovala lucemburského diplomata Christiana Calmese. Ministři se rovněž dohodli na statutu členů Vysokého úřadu a Soudního dvora. Předseda Vysokého úřadu Jean Monnet informoval o tom, čeho tento orgán doposud dosáhl, a představil pracovní program pro nadcházející měsíce. Rada rovněž jednala o budoucích vztazích nově ustaveného Společenství se třetími zeměmi, zejména se Spojeným královstvím a Spojenými státy, jakož i s jinými mezinárodními organizacemi.

Celé toto první zasedání Rady se neslo ve znamení myšlenky, že Společenství uhlí a oceli představuje pouze jeden krok na širší cestě k další evropské integraci, a oba předsedové na ni ve svých projevech odkazovali. Dne 10. září 1952 se pak při zasedání Rady konala konference ministrů zahraničních věcí, na níž bylo přijato usnesení vyzývající Shromáždění, aby připravilo návrh smlouvy o vytvoření Evropského politického společenství, jež by se vyznačovalo širší členskou základnou a výraznější nadnárodní povahou.

Toto plánované Evropské politické společenství nebylo nikdy uskutečněno. Jakmile Shromáždění dokončilo návrh smlouvy, vedly se o něm vášnivé veřejné diskuse a zdoluhavá diplomatická jednání. Poté, co francouzské Národní shromáždění dne 30. srpna 1954 neratifikovalo Smlouvu o založení Evropského obranného společenství, jež mělo být pod kontrolou Evropského politického společenství, upustilo se postupně od obou plánů. Namísto toho se šestice států rozhodla pokračovat cestou postupné hospodářské integrace.

Dne 26. června 1956 byl na mezivládní konferenci o společném trhu a Euratomu konané v Bruselu zřízen výbor, který měl zahájit jednání o tom, co později vešlo ve známost jako Římské smlouvy, tedy Smlouva o založení Evropského hospodářského společenství (EHS) a Smlouva o založení Evropského společenství pro atomovou energii (ESA), jež vstoupily v platnost dne 1. ledna 1958. Tomuto výboru předsedal Paul-Henri Spaak,

Slavnostní podpis smluv o EHS a ESAE na Kapitolu v Sala degli Orazi e Curiazi v Římě, Itálie (25. března 1957)

belgický ministr zahraničních věcí, a jeho členy byly delegace ze šesti členských států ESUO.

Institucionální struktura nových společenství se podobala struktuře ESUO a rovněž sestávala ze čtyř orgánů: vedle Komise a Rady to bylo Shromáždění a Soudní dvůr, jež byly společné s ESUO. Došlo však k výrazné změně rovnováhy moci mezi oběma výkonnými orgány (Radou a Komisí) – Rada nabyla podobné úlohy, jakou zastává dodnes, tj. stal se z ní klíčový rozhodovací orgán.

Obě nové Rady uspořádaly společné zahajovací zasedání, které se konalo dne 25. ledna 1958 v bruselském paláci *Palais des Académies* a kterému předsedal Victor Larock, belgický ministr zahraničních věcí. Přítomni byli rovněž předsedové všech tří výkonných orgánů: Walter Hallstein (první předseda Evropské komise), Paul Finet (předseda Vysokého úřadu ESUO) a Enrico Medi (místopředseda Komise Euratomu).

Na pořadu jednání byla řada procedurálních otázek; Rady rozhodly o svých jednacích řádech, o počátečních výdajích Společenství a o statutu členů obou Komisí. Ministři se rovněž dohodli na zřízení Výboru stálých zástupců (Coreper), Hospodářského a sociálního výboru a Shromáždění. Oproti trojitému institucionálnímu uspořádání Společenství všechny Rady souhlasily s doporučením, aby „sekretariátem všech tří Rad

byl jediný úřednický subjekt²³. Stávající sekretariát Zvláštní rady ESUO tak rovněž měl být nápomocen oběma novým orgánům.

Stejně jako tomu bylo na zahajovacím zasedání Zvláštní rady, významným prvkem projevů hlavních řečníků byla myšlenka, že tato dvě nová Společenství jsou pouze jedním z mnoha kroků vedoucích k vytvoření integrovanější politické a sociální Evropy. Předseda Rady Victor Larock ji vyjádřil těmito slovy:

„Sociální cíle jako celek byly ve smlouvě o hospodářském společenství spíše zatlačeny do pozadí (...), avšak pokud chceme, aby se lidé v našich zemích a v celé Evropě nadchli pro naše myšlenky, jsou to právě tyto cíle, jež musíme mít na paměti v první řadě. K čemu by nám bylo zaměření na podporu výroby, obchodu a volného pohybu kapitálu, pokud by hospodářského pokroku nebylo využito ve prospěch lidí?“ (Zahajovací zasedání Rady EHS a Rady ESAE – úvodní projev Victora Larocka, belgického ministra zahraničních věcí a úřadujícího předsedy obou Rad, dne 25. ledna 1958 v Bruselu (příloha I, CEE EUR/CM/20 f/58)²⁴.)

© Photothèque de la Ville de Luxembourg. Photo: Batty Fischer

Budova Cercle Municipal v Lucemburku, kde se v letech 1952 až 1967 konala zasedání Zvláštní rady ministrů Evropského společenství uhlí a oceli

23 Zápis z jednání zahajovacího zasedání Rady EHS a Rady ESAE, konaného dne 25. ledna 1958 v Bruselu (CM2 20/1958).

24 Zápis z jednání zahajovacího zasedání Rady EHS a Rady ESAE, konaného dne 25. ledna 1958 v Bruselu, příloha I (CM2 20/1958, s. 4).

Italský plakát informující o podpisu Římských smluv

2.1.2 Krize „prázdné židle“ a Lucemburský kompromis

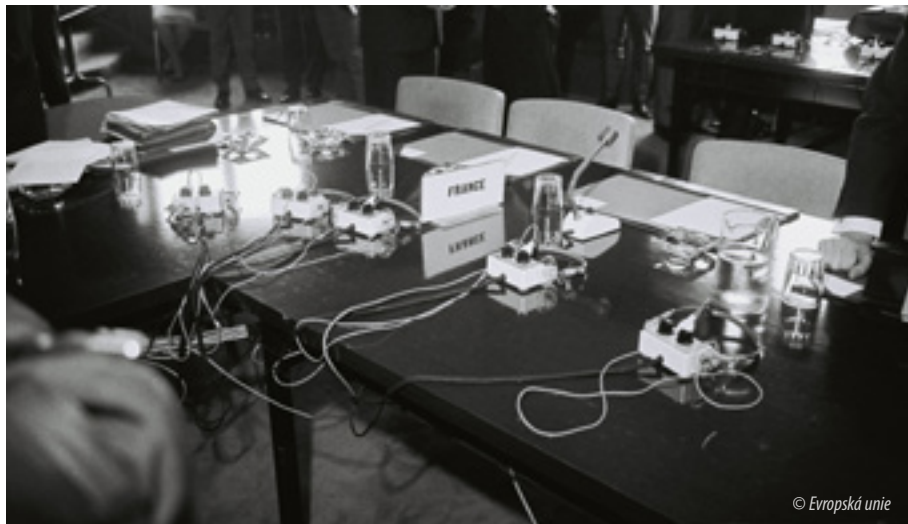
Ihned po založení všech tří Společenství v roce 1958 se ukázalo, že je třeba jejich činnost koordinovat, a roku 1960 již všechny orgány jednaly o sloučení výkonné moci. Coreper vedl první zásadní rozpravu o této otázce v listopadu 1960²⁵. Jednání však neprobíhala bez obtíží. Politická situace v 60. letech nebyla příznivá pro kompromisy, jak je zřejmé z první krize integračního procesu. Ta se vyznačovala zejména nepřítomností Francie na zasedáních Rady, což se do historie zapsalo jako krize „prázdné židle“.

V jádru této krize stály otázky peněz a moci. Podle Smluv bylo třeba se do roku 1965 dohodnout na dvou zásadních otázkách Společenství: financování společné zemědělské politiky (SZP) a častějším používání kvalifikované většiny při hlasování v Radě.

Platnost úpravy financování SZP měla skončit v červenci roku 1965. Rok předtím Rada EHS požádala Komisi, aby předložila návrh financování SZP na období let 1965–1970. Tehdejší předseda Evropské komise Walter Hallstein využil této příležitosti k tomu, aby navrhl celkovou revizi finančních struktur EHS a oblastí odpovědnosti Parlamentního shromáždění i Komise samotné. Podle návrhu Komise měl být vytvořen systém vlastních zdrojů Společenství, nezávislý na příspěvcích jednotlivých členských států. Walter Hallstein se rovněž vyslovil pro posílení rozpočtových pravomocí Shromáždění a svěření větší odpovědnosti Komisi.

Souběžně s těmito diskusemi připravovaly orgány EHS také třetí etapu přechodného období pro vytvoření společného trhu. V této třetí etapě, která měla být zahájena dne 1. ledna 1965, se mělo v Radě začít častěji používat hlasování kvalifikovanou většinou.

Společenství disponující vlastními zdroji, silnější Komise a všeobecné používání kvalifikované většiny – to vše bylo v rozporu s názory francouzského prezidenta Charlese de Gaulla na budoucí podobu evropské integrace. Na zasedání Rady EHS dne 30. června 1965, na němž se jednalo o návrzích Komise týkajících se financování SZP, dosáhla krize

Krize „prázdné židle“: od 1. července 1965 do 29. ledna 1966 se Francie odmítala účastnit jakéhokoli zasedání orgánů Společenství v Bruselu

25 Souhrnná zpráva z uzavřeného zasedání Výboru stálých zástupců, jež se konalo dne 10. listopadu 1960 v Bruselu (CM2 1960 RP/CRS/2, s. 4).

svého vrcholu. Francie, zastoupená ministrem zemědělství Edgarem Pisanim a ministrem financí Valéryem Giscard d'Estaingem, dala důrazně najevo svůj nesouhlas s Komisí a ostatními pěti členskými státy. Následujícího dne, 1. července 1965, francouzská vláda povolala svého stálého zástupce v Bruselu zpět do Paříže a oznámila svůj záměr neúčastnit se budoucích zasedání Rady a nepodílet se na práci Coreperu ani dalších výborů a pracovních skupin Rady.

Politika „prázdné židle“ trvala přibližně šest měsíců a byla ukončena na mimořádném zasedání Rady konaném v Lucemburku, které trvalo čtyři dny (17. a 18. ledna a 28. a 29. ledna 1966). Dne 29. ledna 1966 Rada vydala prohlášení, že všech šest členských států dosáhlo dohody o budoucích vztazích mezi Komisí a Radou a o používání hlasování kvalifikovanou většinou. Tato dohoda se označuje jako „Lucemburský kompromis“ nebo „Lucemburské usmíření“²⁶.

Rada se podle tohoto kompromisu, později rovněž označovaného jako „dohoda o nedohodě“, měla v případech, kdy se členský stát domnívá, že se rozhodnutí přijímaná kvalifikovanou většinou dotýkají jeho životně důležitých národních zájmů, „snažit nalézt v přiměřeném čase řešení, které může být přijato všemi členy Rady, přičemž by respektovali své vzájemné zájmy i zájmy Společenství“. Francie sice měla za to, že „jsou-li v sázce velmi důležité zájmy, jednání musí pokračovat, dokud není dosaženo jednomyslné dohody“, avšak podle zápisu z jednání daného zasedání panovaly „rozdílné názory na to, jak postupovat v případě, že se nepodaří dosáhnout naprosté shody“.

Lucemburský kompromis je často považován za negativní z hlediska dopadu na proces evropské integrace, neboť dal jednotlivým členským státům možnost odložit jednání o určitých návrzích, a omezit tak vliv Komise. Takové hodnocení ovšem opomíjí zásadní přínos kompromisu: sice možná zpomalil oproti stávajícím očekáváním integrační proces, zároveň však umožnil, aby tento proces pokračoval, což se také stalo. Zakládající smlouvy byly od té doby pětkrát pozměněny. Každá změna rozšířila oblasti pravomoci Společenství a vedla k větší otevřenosti a transparentnosti zavedených postupů. Souběžně s tím došlo i ke změně členství: v průběhu sedmi rozšíření se k šesti zakládajícím členům připojilo dalších 22 evropských států.

2.1.3 Smlouva o jednotných orgánech

Lucemburský kompromis připravil půdu pro vyřešení otázky koordinace činností všech Společenství a jejich orgánů. Deset let po založení tří Společenství došlo k tzv. „sloučení výkonných orgánů“. Smlouva o jednotných orgánech, rovněž nazývaná Bruselská smlouva podle místa svého podpisu, vstoupila v platnost dne 1. července 1967. Ustavila jednotnou Radu – Radu Evropských společenství – která nahradila Radu ESUO a Rady EHS a ESAE. Obdobně byla vytvořena jednotná Komise – Komise Evropských společenství – nahrazující Vysoký úřad ESUO a Komise EHS a ESAE. Shromáždění a Soudní dvůr již všechna tři Společenství sdílela.

Byť došlo ke sloučení výkonných orgánů, Smlouvy sloučeny nebyly. Každé Společenství si zachovalo svou právní nezávislost a Rada nadále jednala podle pravomocí svěřených orgánům příslušnými zakládajícími Smlouvami.

²⁶ Zápis z jednání mimořádného zasedání Rady EHS, konaného v Lucemburku ve dnech 17. a 18. ledna a 28. a 29. ledna 1966 (CM2 C/12/66).

2.1.4 Maastrichtská smlouva

V listopadu 1993 získala Rada vstupem Maastrichtské smlouvy v platnost svůj současný název – Rada Evropské unie. Maastrichtská smlouva měla zásadní význam pro proces evropské integrace, neboť rozšířila politický rozměr již existující hospodářské spolupráce. Nejznámějšími změnami, které smlouva přinesla, je založení Evropské unie a zavedení struktury tří pilířů, jimiž jsou: Evropské společenství (první pilíř), společná zahraniční a bezpečnostní politika (SZBP, druhý pilíř) a spravedlnost a vnitřní věci (SVV, třetí pilíř). Smlouva také otevřela cestu k vytvoření evropské hospodářské a měnové unie a zavedení jednotné měny – eura.

Kompromisy, jichž Evropská rada dosáhla v Maastrichtu, mistrně propojily již existující politické struktury pod společnou střešou Unie. První pilíř seskupil tři existující Společenství a rozšířil oblast politické působnosti procesu hospodářské integrace, druhý pilíř dále rozvinul evropskou politickou spolupráci, jež byla poprvé smluvně zmíněna v Jednotném evropském aktu, a třetí pilíř pak vycházel ze zkušeností získaných při uplatňování Schengenské dohody a její prováděcí úmluvy.

Pilířová struktura zavedená Maastrichtskou smlouvou omezila pravomoci Evropské komise, Evropského parlamentu a Evropského soudního dvora ovlivňovat nové oblasti politiky obsažené ve druhém a třetím pilíři. Díky jejich mezivládní povaze měla Rada přirozenou autoritu. V rámci prvního pilíře, tedy Evropského společenství, se však Rada poprvé setkala se „spolurozhodováním“ s Evropským parlamentem. Tento postup spolurozhodování, který se na základě Lisabonské smlouvy v prosinci roku 2009 přejmenoval na „řádný legislativní postup“, se ukázal být tak zásadním pro rovnováhu sil mezi evropskými orgány, že je nyní ve Smlouvách zakotven jako standardní postup pro přijímání legislativních aktů, platný pro většinu oblastí politik Unie.

2.1.5 Lisabonská smlouva

Dvě hlavní změny, které Lisabonská smlouva Radě přinesla, byly nový systém hlasování kvalifikovanou většinou a zásada předsednictví rotujícího na základě tříčlenných skupin, které po dobu 18 měsíců spolupracují v zájmu splnění společného programu.

Smyslem konceptu tříčlenných skupin bylo posílit dlouhodobou soudržnost a současně i nadále ponechat prostor pro různé národní zájmy, styly vedení a politické priority. První takovou trojici předsednictví, která po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost v období od 1. ledna 2010 do 30. června 2011 spolupracovala, byla takzvaná skupina ESBEHU (Španělsko, Belgie a Maďarsko).

Oblast působnosti hlasování kvalifikovanou většinou již značně rozšířily Amsterodamská a Niceská smlouva²⁷. Po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost se hlasování kvalifikovanou většinou stalo standardním hlasovacím postupem v téměř všech politických oblastech s výjimkou daní a zahraniční politiky, a nahradilo tak jednomyslnost. Předchozí pozměňující smlouvy zavedly systém vážení hlasů, podle něž byl počet hlasů každého členského státu stanoven na základě jeho relativní velikosti. V rámci tohoto systému byla rozhodnutí přijímána pouze tehdy, pokud bylo dosaženo určitého minimálního počtu hlasů většiny členských států. Lisabonská smlouva systém hlasování zjednodušila zavedením systému dvojí většiny, podle něž je při hlasování o návrhu Komise kvalifikované většiny dosaženo, pokud ji tvoří nejméně 55 % členských států

27 Právním základem hlasování kvalifikovanou většinou byl původně článek 148 Římských smluv, přičemž tento systém se používal nejprve v letech 1958 až 1972 (příloha IV).

© Evropská unie

Členem první trojice předsednictví, tj. systému zavedeného Lisabonskou smlouvou, byla Belgie, která předsedala zasedáním Rady mezi 1. červencem a 31. prosincem 2010

(tj. 16 z 28) zastupujících nejméně 65 % obyvatelstva Unie. Ačkoli se nový systém používá od 1. listopadu 2014, současně s ním až do 31. března 2017 trvá přechodné období, během něž lze použít předchozí vážení hlasů, pokud o to některý členský stát formálně požádá²⁸.

Od vstupu Lisabonské smlouvy v platnost je zajišťován přenos jednání Rady o legislativních aktech, včetně rozprav a hlasování; a tato smlouva rovněž formálně ustavila Euroskupinu, jejíž úlohu stanoví protokol č. 14²⁹. První neformální zasedání ministrů financí členských států eurozóny se uskutečnilo dne 4. června 1998 na zámku Senningen v Lucembursku. Lisabonská smlouva stanovila, že v čele Euroskupiny bude stát předseda³⁰, přičemž jako první byl do této funkce zvolen tehdejší předseda vlády Lucemburska Jean-Claude Juncker. Dne 21. ledna 2013 ji převzal nizozemský ministr financí Jeroen Dijsselbloem, který byl dne 13. července 2015 znovu zvolen na druhé funkční období v délce dva a půl roku.

Ačkoliv je Rada z právního hlediska jeden subjekt, zasedá v různých složeních v závislosti na projednávaném tématu. Na základě Lisabonské smlouvy se počet složení Rady zvýšil z devíti na deset, protože Rada pro obecné záležitosti a vnější vztahy byla

28 S cílem získat v průběhu jednání souhlas Polska bylo toto přechodné opatření zahrnuto do Smlouvy poté, co byl připomenut tzv. Ióanninský kompromis, který umožňuje skupině států disponujících společně počtem hlasů blížícím se úrovni blokační menšiny, aby požádaly o přezkum rozhodnutí přijatého v Radě kvalifikovanou většinou.

29 Úř. věst. C 306, 17.12.2007, s. 153.

30 Způsob volby předsedy Euroskupiny je stanoven v protokolu č. 14 připojeném k Lisabonské smlouvě.

rozdělena na dvě části. Veškerá zasedání Rady s výjimkou Rady pro zahraniční věci, již předsedá vysoký představitel, organizuje a řídí rotující předsednictví.

Obecně se má za to, že Lisabonská smlouva zmenšila viditelnost, ne-li význam, rotujícího předsednictví Rady, zejména z toho důvodu, že Evropská rada se stala jedním z orgánů EU s vlastním předsedou, který nyní předsedá zasedáním Evropské rady namísto rotujícího předsednictví Rady³¹. Zatímco Evropská rada se zaměřuje na stanovování strategických směrů a na naléhavé situace či dokonce řešení krizí, úkolem předsednictví Rady je zajišťovat na úrovni Rady pokrok v práci na právních předpisech EU a současně kontinuitu programu EU a řádný průběh legislativních postupů a spolupráce mezi členskými státy.

2.2 PŘÍPRAVA PRÁCE RADY

2.2.1 Výbor stálých zástupců (Coreper)

Zakládající Smlouva o založení ESUO z roku 1952 neobsahovala žádná ustanovení týkající se přípravných orgánů Zvláštní rady. Nicméně složitost rozhodovacího procesu tohoto nového orgánu a potřeba projednávat a koordinovat postoje šesti členských států v předstihu před formálními zasedáními vedly v únoru roku 1953, necelých sedm měsíců po vzniku Společenství, ke zřízení Koordinačního výboru (Cocor). Tento výbor nebyl stálým orgánem a na jeho zasedání v Lucemburku přijížděli zástupci členských států, přičemž jejich složení se měnilo podle projednávaných otázek.

Přes své neustále se měnící složení byl výbor při koordinaci a přípravě zasedání Rady tak mimořádně úspěšný, že ve Smlouvách o založení EHS a ESAE z roku 1958 byla zakotvena možnost, aby jednací řád Rady obsahoval „ustanovení o zřízení výboru složeného ze zástupců členských států“³², jehož úkoly a pravomoci určí příslušná Rada. Necelý měsíc po vstupu Smluv o EHS a ESAE v platnost, dne 25. ledna 1958, rozhodly obě Rady na svém zahajovacím zasedání o zřízení Výboru stálých zástupců vlád členských států (Coreper)³³.

Stálí zástupci jsou v zásadě velvyslanci svých zemí při EU a vyjadřují stanoviska svých vlád; jejich stálým sídlem se stala takzvaná stálá zastoupení v Bruselu. Zde jim je nápomocen tým národních odborníků vyslaných domácími ministerstvy. Coreper byl pověřen přípravou práce Rady EHS a Rady ESAE, jakož i plněním dalších úkolů, které mu Rady svěří.

Dne 1. července 1967 byla na základě Smlouvy o jednotných orgánech poprvé zakotvena existence Coreperu v primárním právu. Článek 4 uvedené smlouvy odkazuje na Coreper a na jeho úlohu coby výboru stálých zástupců odpovědného za přípravu práce nyní jediné Rady. Maastrichtská smlouva z roku 1993 začlenila podstatu článku 4 do zakládající Smlouvy o Evropské unii a díky Amsterodamské smlouvě z roku 1999 získal Coreper pravomoc přijímat procedurální rozhodnutí. Obě tyto úlohy byly v Lisabonské smlouvě zachovány.

31 Model stálého předsedy se používá již ve třech orgánech: Evropské radě, Radě pro zahraniční věci a Euroskupině.

32 Článek 151 Smlouvy o EHS a článek 121 Smlouvy o ESAE.

33 Zápis z jednání zahajovacího zasedání Rady EHS a Rady ESAE konaného dne 25. ledna 1958 v Bruselu (CM2 20/1958, s. 10). Zkratka Coreper je odvozena z francouzského názvu „Comité des représentants permanents“ (Výbor stálých zástupců).

Coreper zpočátku působil jako jeden orgán, avšak v roce 1962 byl z důvodu velkého objemu práce rozdělen na dvě části: Coreper I, který je tvořen zástupci stálých zástupců a projednává otázky spíše technického rázu, a Coreper II, v němž zasedají sami stálí zástupci, kteří připravují práci týkající se politických a hospodářských otázek horizontální povahy.

COREPER I PŘIPRAVUJE PRÁCI TĚCHTO SLOŽENÍ RADY:

- zaměstnanost, sociální politika, zdraví a ochrana spotřebitele
- konkurenceschopnost (vnitřní trh, průmysl, výzkum a vesmír)
- doprava, telekomunikace a energetika
- zemědělství a rybolov
- životní prostředí
- vzdělávání, mládež, kultura a sport

COREPER II PŘIPRAVUJE PRÁCI TĚCHTO SLOŽENÍ RADY:

- obecné záležitosti
- zahraniční věci
- hospodářské a finanční věci
- spravedlnost a vnitřní věci

Poměrně obecná definice úlohy Coreperu obsažená ve Smlouvách nevystihuje zásadní význam, kterého výborně byl v průběhu let při zajišťování hladkého fungování Rady. Ačkoli není rozhodovacím orgánem EU a kterákoli z dohod dosažených na jeho úrovni může být zpochybněna Radou, která má jako jediná rozhodovací pravomoc, hrál Coreper od svého vzniku důležitou úlohu při řízení složitých a obtížných jednání. Členové Coreperu jsou díky nepostradatelným zkušenostem získaným během dlouhých hodin intenzivní společné práce schopni pomáhat členským státům Unie při dosahování kompromisů.

Příprava zasedání Coreperu dne 28. září 1978

Zasedání Coreperu II dne 17. prosince 2012

2.2.2 Výbory a pracovní skupiny

Výbory a pracovní skupiny jsou zřizovány Radou nebo Coreperem, aby koordinovaly činnost Rady v různých oblastech. Jsou složeny z národních odborníků, kteří se specializují v určitém oboru či oblasti politiky a jsou prvním článkem v řetězci jednání o jakékoli záležitosti či návrhu. Přispívají k pokroku v jednáních tím, že dosahují dohody, kdykoli je to možné, a určují sporné otázky, kterými by se měl zabývat Coreper.

Prvním takto vytvořeným výborem byl Výbor pro obchodní záležitosti, který byl zřízen na zahajovacím zasedání Zvláštní rady ESUO dne 10. září 1952³⁴ s pověřením řešit otázky související s přechodnými obchodními ustanoveními. Zahajovací zasedání Výboru pro obchodní záležitosti se konalo v Lucemburku dne 29. listopadu 1952.

V průběhu let byly zřízeny další výbory na vysoké úrovni. Mezi nejznámější z nich patří Zvláštní výbor pro zemědělství, Hospodářský a finanční výbor, Výbor článku 113 (později Výbor článku 133 a dnes Výbor pro obchodní politiku) a Politický a bezpečnostní výbor. Zřízeno bylo také několik horizontálních výborů úzce napojených na činnost Coreperu, jako jsou skupiny Antici a Mertens, které připravují zasedání Coreperu II a I, a Skupina přátel předsednictví. Rostoucí rozsah pravomocí Společenství se odrazil ve zřizování skupin se stále větší specializací. V současné době existuje více než 150 úzce specializovaných pracovních skupin a výborů³⁵.

2.2.3 Generální sekretariát

Stejně jako v případě Coreperu nelze v zakládajících smlouvách Společenství nalézt zmínku o generálním sekretariátu Rady. Jak již bylo uvedeno, sekretariát byl zřízen na zahajovacím zasedání Zvláštní rady ESUO konaném ve dnech 9. a 10. září 1952. Na zahajovacím zasedání Rady EHS a Rady ESAE v lednu roku 1958 nebyly ustaveny žádné nové sekretariáty pro tyto orgány, naopak bylo potvrzeno, že všem třem existujícím Radám bude nápomocen jediný úřednický subjekt. Generálním tajemníkem byl v roce 1952 jmenován Christian Calmes a v roce 1958 bylo jeho působení v této vedoucí funkci prodlouženo. Od té doby se ve vedení generálního sekretariátu Rady vystříдалo dalších sedm generálních tajemníků. Od 1. července 2015 tuto funkci vykonává Jeppe Tranholm-Mikkelsen (viz příloha V).

V červenci 1967 se na základě Smlouvy o jednotných orgánech z generálního sekretariátu Rady stal generální sekretariát Rady Evropských společenství. Avšak teprve na základě Maastrichtské smlouvy, která vstoupila v platnost v listopadu 1993, je generální sekretariát Rady zakotven ve Smlouvách: jeho existenci stvrdil článek 151 SEU, který jej pověřil úkolem být nápomocen Radě.

Sekretariát sestával ve svých počátcích z pouhé desítky úředníků. Christian Calmes v dopise Konradu Adenauerovi ze dne 17. listopadu 1952 podrobně popsal složení sekretariátu takto:

„Jeho personál čítající deset osob sestává z: tajemníka (L), administrátora (B), kontrolora (pracuje zároveň jako účetní), archiváře (pracuje zároveň jako překladatel), dvou sekretářek, písárky (pracuje zároveň jako telefonistka), kancelářské asistentky (má na starosti

34 Zázpis z jednání zahajovacího zasedání Zvláštní rady ESUO, konaného v Lucemburku ve dnech 8. až 10. září 1952 (CM1 1/1952, s. 8).

35 Přehled přípravných orgánů Rady lze nalézt na adrese www.consilium.europa.eu/cs/council-eu/preparatory-bodies

rovněž opisy), řidiče (pracuje zároveň jako kurýr) a správce (zabezpečuje rovněž chod kanceláří)³⁶.

Tento malý administrativní orgán měl v první řadě na starosti zajišťování logistiky při organizaci zasedání Zvláštní rady. Úloha generálního sekretariátu se od té doby značně rozvinula. V dnešní době sekretariát vedle svých tradičních podpůrných služeb, jako je každodenní příprava dokumentů, překlady a pořizování zápisů z jednání, rovněž postupně získal další politické úlohy: zajišťuje kontinuitu práce Rady v systému rotujících předsednictví, která každých 6 měsíců dodávají procesu vyjednávání novou dynamiku a stanovují různé priority pro pracovní program Rady, a poskytuje předsednictvím poradenství, pokud jde o dosahování kompromisů, a to díky svým znalostem politik, postupů a institucionálních otázek.

Stále aktivnější úloha generálního sekretariátu byla potvrzena na zasedání Evropské rady v Helsinkách v prosinci 1999, v době, kdy se Unie připravovala na rozšíření³⁷, a následně byla uznána v článku 23 jednacího řádu Rady. Tento článek stanoví, že sekretariát „se úzce a nepřetržitě podílí na organizaci, koordinaci a zajištění souladu jednotlivých složek práce Rady“ a napomáhá předsednictví při hledání řešení³⁸.

Úkolem generálního tajemníka je být nápomocen Radě a řídit její generální sekretariát. Odpovídá za výkon služeb, které generální sekretariát Rady poskytuje předsednictvím Rady a jejím přípravným orgánům i předsedovi Evropské rady, v níž rovněž vykonává funkci generálního tajemníka. Odpovídá také za administrativní řízení generálního sekretariátu, pokud jde o lidské a finanční zdroje. Jmenuje ho Rada na základě rozhodnutí kvalifikovanou většinou.

36 Dne 17. listopadu 1952 zaslal Christian Calmes, generální tajemník Zvláštní rady ministrů ESUO, Konradu Adenauerovi, kancléři a ministru zahraničních věcí Spolkové republiky Německo, zprávu o situaci v oblasti organizace zdrojů a personálu sekretariátu (CM1 1952–36, s. 2).

37 Závěry předsednictví, zasedání Evropské rady v Helsinkách ve dnech 10. a 11. prosince 1999. Viz příloha III – Účinná Rada pro rozšířenou Unii: hlavní směry pro reformu a operační doporučení.

38 Rozhodnutí Rady ze dne 1. prosince 2009, kterým se přijímá její jednací řád (Úř. věst. L 325, 11.12.2009, s. 35), čl. 23 odst. 3.

© Evropská unie

Pracovníci generálního sekretariátu na slavnostním aktu předání funkce generálního tajemníka Rady mezi Uwem Corsepiusem a Jeppem Tranholm-Mikkelsenem (17. června 2015)

3. PŘÍLOHY

I SMLOUVY EU – HLAVNÍ REFORMY

Smlouvy jsou základem EU. Jsou sjednávány zástupci vlád členských států, schvalovány vzájemnou dohodou, podepisovány všemi členskými státy a ratifikovány v souladu s ústavními požadavky každého členského státu. V platnost vstupují až na konci tohoto procesu a po úspěšném završení každé z jeho etap.

Smlouva o založení Evropského společenství uhlí a oceli (ESUO) – Pařížská smlouva³⁹,

podepsána 23. července 1952 v Paříži, Francie,
vstoupila v platnost 23. července 1952,
platnost skončila 23. července 2002:

První zakládající smlouva
Společný trh pro tehdejší strategické produkty: uhlí a ocel

Smlouva o založení Evropského obranného společenství – Smlouva o EOS⁴⁰,

podepsána 27. května 1952 v Paříži, Francie,
nevstoupila v platnost⁴¹.

***Smlouva o založení Evropského hospodářského společenství – Smlouva o EHS⁴²,
Smlouva o založení Evropského společenství pro atomovou energii – Smlouva o
ESAE neboli Smlouva o Euratomu⁴³,***

***Úmluva o některých společných orgánech Evropských společenství:
Shromáždění, Soudní dvůr, Hospodářský a sociální výbor,***

podepsána 25. března 1957 v Římě, Itálie,
vstoupila v platnost 1. ledna 1958:

Dvě zakládající smlouvy – Římské smlouvy
Postupné zavedení všeobecného společného trhu (EHS)
Evropské společenství pro atomovou energii (ESAE nebo Euratom)

Úmluva o Nizozemských Antilách,

podepsána 13. listopadu 1962 v Bruselu, Belgie,
vstoupila v platnost 1. října 1964.

39 Originální verze Smlouvy a vnitrostátní ratifikační listiny, jakož i listiny o následných přistoupeních jsou uloženy v archivu vlády Francouzské republiky.

40 Totéž.

41 Návrh Smlouvy o EOS byl spojen s návrhem Smlouvy o statutu Evropského politického společenství (EPS), přijatým na *ad hoc* shromáždění ESUO dne 10. března 1953 (předán ministrům zahraničních věcí ESUO dne 9. března 1953). Návrh smlouvy o EPS ztratil význam ve chvíli, kdy bylo odmítnuto EOS.

42 Na rozdíl od jiných protokolů připojených od počátku ke Smlouvě o EHS byl Protokol o statutu Soudního dvora Evropského hospodářského společenství podepsán v Bruselu dne 17. dubna 1957.

43 Protokol o statutu Soudního dvora Evropského společenství pro atomovou energii, připojený ke Smlouvě o Euratomu, byl podepsán v Bruselu dne 17. dubna 1957.

Smlouva o vytvoření jednotné Rady a jednotné Komise Evropských společenství – Smlouva o jednotných orgánech⁴⁴,

podepsána 8. dubna 1965 v Bruselu, Belgie,
vstoupila v platnost 1. července 1967.

Smlouva pozměňující některá rozpočtová ustanovení Smluv („vlastní zdroje“),

podepsána 22. dubna 1970 v Lucemburku, Lucembursko,
vstoupila v platnost 1. ledna 1971.

Smlouva pozměňující některá finanční ustanovení Smlouvy o založení Evropského hospodářského společenství a Smlouvy o vytvoření jednotné Rady a jednotné Komise Evropských společenství⁴⁵ („Smlouva pozměňující některá finanční ustanovení“),

podepsána 22. července 1975 v Bruselu, Belgie,
vstoupila v platnost 1. června 1977.

Smlouva pozměňující některá ustanovení Protokolu o statutu Evropské investiční banky⁴⁶: zmocnění Rady guvernérů ke změně definice zúčtovací jednotky a metody přepočtu na národní měny,

podepsána 10. července 1975 v Bruselu, Belgie,
vstoupila v platnost 1. října 1977.

Smlouva o Grónsku⁴⁷,

podepsána 13. března 1984 v Bruselu, Belgie,
vstoupila v platnost 1. ledna 1985.

Jednotný evropský akt⁴⁸,

podepsán 17. února 1986 (BE, DE, ES, FR, IE, LU, NL, PT, UK) v Lucemburku,
Lucembursko, a 25. února 1986 (DK, EL, IT) v Haagu, Nizozemsko,
vstoupil v platnost 1. července 1987:

Hlasování kvalifikovanou většinou

Počátek legislativní spolupráce mezi Radou a Evropským parlamentem

Na cestě k rozsáhlému vnitřnímu trhu

Spolupráce v zahraničněpolitické oblasti

První zmínka o Evropské radě

44 Rozhodnutí zástupců vlád členských států o zatímním umístění některých orgánů a útvarů Společenství (Úř. věst. 152, 13.7.1967) bylo podepsáno a vstoupilo v platnost ve stejné dny, kdy byla podepsána a vstoupila v platnost Smlouva o jednotných orgánech.

45 Rozhodnutí zástupců vlád členských států ze dne 5. dubna 1977 o zatímním umístění Účetního dvora (Úř. věst. L 104, 28.4.1977) bylo podepsáno dne 5. dubna 1977 a vstoupilo v platnost dne 1. června 1977.

46 Protokol o statutu Evropské investiční banky je připojen ke Smlouvě o EHS.

47 Grónsko dne 1. února 1985 z EHS formálně vystoupilo.

48 Pozměnil Smlouvu o ESUO, Smlouvu o EHS a Smlouvu o Euratomu.

Smlouva o Evropské unii – SEU neboli Maastrichtská smlouva⁴⁹,
podepsána 7. února 1992 v Maastrichtu, Nizozemsko,
vstoupila v platnost 1. listopadu 1993:

Zrod Evropské unie
Hospodářská a měnová unie
Cesta k euru
Společná zahraniční a bezpečnostní politika (SZBP)
Spravedlnost a vnitřní věci (SVV)

Akt, kterým se mění protokol o statutu Evropské investiční banky neboli Akt umožňující vytvoření Evropského investičního fondu,
podepsán 25. března 1993 v Bruselu, Belgie,
vstoupila v platnost 1. května 1994.

Amsterodamská smlouva,
podepsána 2. října 1997 v Amsterdamu, Nizozemsko,
vstoupila v platnost 1. května 1999:

Prostor svobody, bezpečnosti a práva
Začlenění schengenského *acquis*
Rovnost žen a mužů
Udržitelný rozvoj
Vysoký představitel pro SZBP
Schopnost řešení krizí

Niceská smlouva,
podepsána 26. února 2001 v Nice, Francie,
vstoupila v platnost 1. února 2003:

Reforma orgánů pro budoucí Unii 27 států

Smlouva o Ústavě pro Evropu,
podepsána 29. října 2004 v Římě, Itálie,
nevstoupila v platnost.

49 Zavedla Smlouvu o Evropské unii, pozměnila Smlouvu o EHS za účelem vytvoření Evropského společenství a pozměnila Smlouvu o ESUO a Smlouvu o Euratomu.

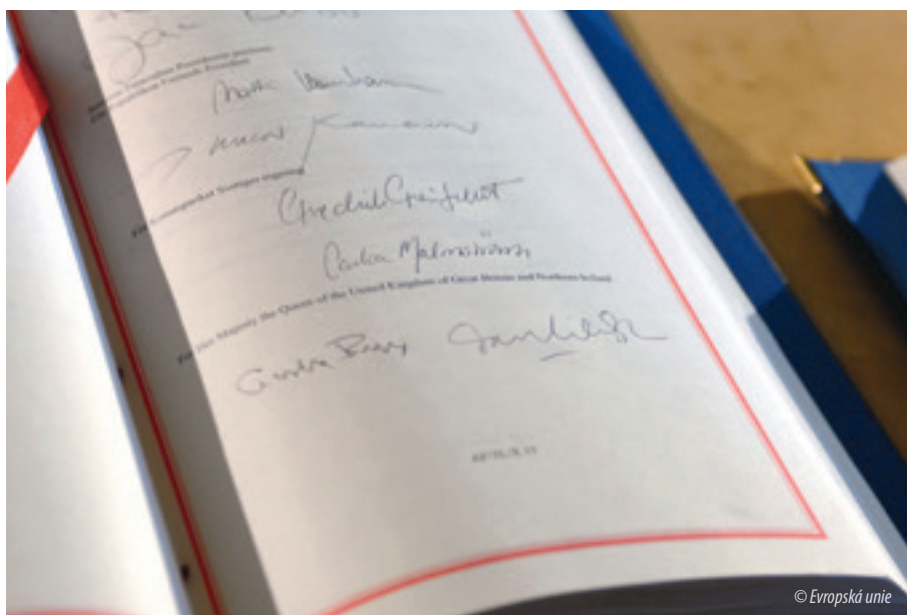
Lisabonská smlouva,

podepsána 13. prosince 2007 v Lisabonu, Portugalsko,
vstoupila v platnost 1. prosince 2009:

- Evropská rada se stává orgánem
- Legislativní rovnost Rady a Evropského parlamentu
- Zapojení vnitrostátních parlamentů
- Právní subjektivita EU
- Listina základních práv

Smlouva o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii⁵⁰,

podepsána 2. března 2012 v Bruselu, Belgie,
vstoupila v platnost 1. ledna 2013.

Lisabonská smlouva s podpisy hlav států a předsedů vlád (13. prosince 2007)

50 Smlouvu již podepsalo 19 členských států eurozóny a dále Bulharsko, Dánsko, Maďarsko, Polsko, Rumunsko a Švédsko, přičemž příslušné postupy směřující k podpisu smlouvy zahájila také Česká republika.

II PROCES ROZŠÍŘENÍ

Záměrem původní Smlouvy o ESUO nikdy nebylo vytvořit exkluzivní klub šesti zakládajících členských států. V jejím článku 98 bylo uvedeno, že „o přistoupení k této Smlouvě může požádat každý evropský stát“. Přestože byly podepsány nové smlouvy a četné revize, výzva dalším evropským státům, aby se připojily k procesu integrace, nikdy nepozbyla na platnosti. Článek 49 SEU nyní uvádí, že „Každý evropský stát, který uznává hodnoty uvedené v článku 2 a zavazuje se k jejich podpoře, může požádat o členství v Unii.“

Smlouva o přistoupení Dánska, Irska a Spojeného království⁵¹,

podepsána 22. ledna 1972 v Bruselu, Belgie,
vstoupila v platnost 1. ledna 1973.

Smlouva o přistoupení Řecka⁵²,

podepsána 28. května 1979 v Aténách, Řecko,
vstoupila v platnost 1. ledna 1981.

Smlouva o přistoupení Španělska a Portugalska⁵³,

podepsána 12. června 1985 v Madridu, Španělsko, a v Lisabonu, Portugalsko,
vstoupila v platnost 1. ledna 1986.

Smlouva o přistoupení Rakouska, Finska a Švédska,

podepsána 24. června 1994 na Korfu, Řecko⁵⁴,
vstoupila v platnost 1. ledna 1995.

Smlouva o přistoupení České republiky, Estonska, Kypru, Lotyšska, Litvy, Maďarska, Malty, Polska, Slovinska a Slovenska,

podepsána 16. dubna 2003 v Aténách, Řecko,
vstoupila v platnost 1. května 2004.

51 Ohledně přistoupení k ESUO viz rozhodnutí Rady Evropských společenství ze dne 22. ledna 1972 o přistoupení Dánského království, Irska, Norského království a Spojeného království Velké Británie a Severního Irska k Evropskému společenství uhlí a oceli, Úř. věst. L 73, 27.3.1972 (dokumenty o přistoupení těchto čtyř zemí k Evropským společenstvím). V důsledku zamítavého norského referenda o smlouvě o přistoupení konaného dne 25. září 1972 byla tato smlouva, jakož i ostatní dokumenty týkající se přistoupení k Evropským společenstvím předmětem rozhodnutí Rady Evropských společenství ze dne 1. ledna 1973 o úpravě nástrojů týkajících se přistoupení nových členských států k Evropským společenstvím, Úř. věst. L 2, 1.1.1973.

52 Ohledně přistoupení k ESUO viz rozhodnutí Rady Evropských společenství ze dne 24. května 1979 o přistoupení Řecké republiky k Evropskému společenství uhlí a oceli, Úř. věst. L 291, 19.11.1979.

53 Ohledně přistoupení k ESUO viz rozhodnutí Rady Evropských společenství ze dne 11. června 1985 o přistoupení Španělského království a Portugalské republiky k Evropskému společenství uhlí a oceli, Úř. věst. L 302, 15.11.1985.

54 V důsledku zamítavého referenda ze dne 28. listopadu 1994 Norsko proces přistoupení přerušilo. Vzhledem k tomu, že k ratifikaci tedy nedošlo, byla smlouva o přistoupení, jakož i ostatní dokumenty týkající se přistoupení předmětem rozhodnutí Rady Evropské unie 95/1/ES, Euratom, ESUO o úpravě nástrojů týkajících se přistoupení nových členských států k Evropské unii, Úř. věst. L 1, 1.1.1995.

Smlouva o přistoupení Bulharska a Rumunska,

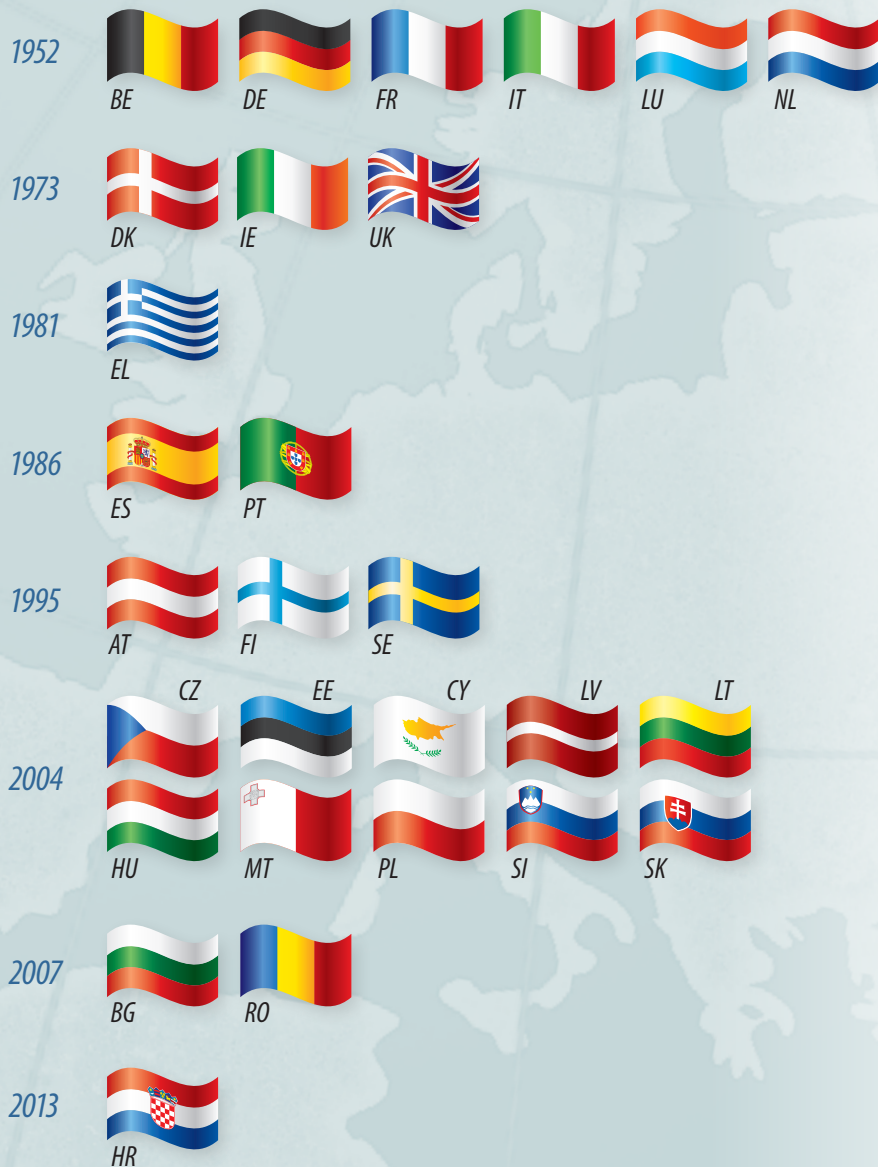
podepsána 25. dubna 2005 v Lucemburku, Lucembursko,
vstoupila v platnost 1. ledna 2007.

Smlouva o přistoupení Chorvatska,

podepsána 9. prosince 2011 v Bruselu, Belgie,
vstoupila v platnost 1. července 2013.

ROZŠÍŘENÍ

ze 6 na 28 členů

III CHRONOLOGICKÝ PŘEHLED SUMMITŮ, ZASEDÁNÍ EVROPSKÉ RADY A EUROSUMMITŮ

Mezivládní konference hlav států a předsedů vlád za účelem finalizace Římských smluv

18. a 19. února 1957, Paříž (Matignon), předsedající Guy Mollet

Vrcholné schůzky hlav států a předsedů vlád před vznikem Evropské rady v prosinci 1974

10. a 11. února 1961, Paříž (Quai d'Orsay), předsedající Charles de Gaulle

18. července 1961, Bonn (Godesberger Redoute), předsedající Konrad Adenauer

29. a 30. května 1967, Řím (Kapitol), předsedající Aldo Moro

1. a 2. prosince 1969, Haag (Ridderzaal), předsedající Piet de Jong

19. a 20. října 1972, Paříž (Centre de conférences internationales), předsedající Barend Biesheuvel

14. a 15. prosince 1973, Kodaň (Bella Center), předsedající Anker Jørgensen

19. září 1974, Paříž (Palais de l'Élysée), předsedající Valéry Giscard d'Estaing (neformální večere)

9. a 10. prosince 1974, Paříž (Quai d'Orsay), předsedající Valéry Giscard d'Estaing

Pracovní zasedání na vrcholné konferenci ve dnech 9. a 10. prosince 1974 v Paříži, Francie

Zasedání Evropské rady a neformální zasedání hlav států a předsedů vlád konaná po vzniku Evropské rady⁵⁵

10. a 11. března 1975, Dublin (Dublin Castle), předsedající Liam Cosgrave
16. a 17. července 1975, Brusel (budova Charlemagne), předsedající Aldo Moro
1. a 2. prosince 1975, Řím (Palazzo Barberini), předsedající Aldo Moro
1. a 2. dubna 1976, Lucemburk (Centre de conférences Kirchberg), předsedající Gaston Thorn
12. a 13. července 1976, Brusel (budova Charlemagne), předsedající Joop den Uyl
29. a 30. listopadu 1976, Haag (Ridderzaal), předsedající Joop den Uyl
25. a 26. března 1977, Řím (Palazzo Barberini), předsedající James Callaghan
29. a 30. června 1977, Londýn (Lancaster House), předsedající James Callaghan
5. a 6. prosince 1977, Brusel (budova Charlemagne), předsedající Leo Tindemans
7. a 8. dubna 1978, Kodaň (Christiansborg), předsedající Anker Jørgensen
6. a 7. července 1978, Brémy (Rathaus), předsedající Helmut Schmidt
4. a 5. prosince 1978, Brusel (budova Charlemagne), předsedající Helmut Schmidt
12. a 13. března 1979, Paříž (Centre de conférences internationales), předsedající Valéry Giscard d'Estaing
21. a 22. června 1979, Štrasburk (Hôtel de Ville), předsedající Valéry Giscard d'Estaing
29. a 30. listopadu 1979, Dublin (Dublin Castle), předsedající Jack Lynch
27. a 28. dubna 1980, Lucemburk (Centre de conférences Kirchberg), předsedající Francesco Cossiga
12. a 13. června 1980, Benátky (Fondazione Cini), předsedající Francesco Cossiga
1. a 2. prosince 1980, Lucemburk (Centre de conférences Kirchberg), předsedající Pierre Werner
23. a 24. března 1981, Maastricht (Stadhuis), předsedající Dries van Agt
29. a 30. června 1981, Lucemburk (Centre de conférences Kirchberg), předsedající Dries van Agt
26. a 27. listopadu 1981, Londýn (Lancaster House), předsedající Margaret Thatcherová
29. a 30. března 1982, Brusel (budova Charlemagne), předsedající Wilfried Martens
28. a 29. června 1982, Brusel (Palais d'Egmont), předsedající Wilfried Martens
3. a 4. prosince 1982, Kodaň (Eigtveds Pakhus), předsedající Poul Schlüter
21. a 22. března 1983, Brusel (budova Charlemagne), předsedající Helmut Kohl
17. až 19. června 1983, Stuttgart (Neues Schloss), předsedající Helmut Kohl
4. až 6. prosince 1983, Atény (Zappeion), předsedající Andreas Papandreu
19. a 20. března 1984, Brusel (budova Charlemagne), předsedající François Mitterrand
25. a 26. června 1984, Fontainebleau (Château de Fontainebleau), předsedající François Mitterrand
3. a 4. prosince 1984, Dublin (Dublin Castle), předsedající Garret Fitzgerald
29. a 30. března 1985, Brusel (budova Charlemagne), předsedající Bettino Craxi
28. a 29. června 1985, Milán (Castello Sforzesco), předsedající Bettino Craxi
2. a 3. prosince 1985, Lucemburk (Centre de conférences Kirchberg), předsedající Jacques Santer
26. a 27. června 1986, Haag (Conferentiecentrum van het Ministerie van Buitenlandse Zaken), předsedající Ruud Lubbers
5. a 6. prosince 1986, Londýn (Queen Elizabeth II Conference Centre), předsedající Margaret Thatcherová

⁵⁵ Uvedená data jsou ta, která byla u jednotlivých zasedání úředně zaznamenána. V některých případech, kdy hlavy států a předsedové vlád potřebovali dosáhnout dohody, jednání pokračovala i po uvedených datech. Zasedání jsou zaznamenána s označením, které se v dané době používalo a bylo uvedeno v závěrech nebo v dopise, kterým se dané zasedání svolávalo.

29. a 30. června 1987, Brusel (budova Charlemagne), předsedající Wilfried Martens
4. a 5. prosince 1987, Kodaň (Eigtveds Pakhus), předsedající Poul Schlüter
11. a 12. února 1988, Brusel (budova Charlemagne), předsedající Helmut Kohl
27. a 28. června 1988, Hannover (Hannover Messe), předsedající Helmut Kohl
2. a 3. prosince 1988, Rhodos (Palati tou Megalou Magistrou), předsedající Andreas Papandreu
26. a 27. června 1989, Madrid (Palacio de Congresos de Madrid), předsedající Felipe González
18. listopadu 1989, Paříž (Palais de l'Élysée), předsedající François Mitterrand (neformální zasedání členů Evropské rady)
8. a 9. prosince 1989, Štrasburk (Palais de la Musique et des Congrès), předsedající François Mitterrand
28. dubna 1990, Dublin (Dublin Castle), předsedající Charles Haughey (mimořádné zasedání Evropské rady)
25. a 26. června 1990, Dublin (Dublin Castle), předsedající Charles Haughey
27. a 28. října 1990, Řím (Palazzo Madama), předsedající Giulio Andreotti
14. a 15. prosince 1990, Řím (Palazzo Montecitorio), předsedající Giulio Andreotti
8. dubna 1991, Lucemburk (Centre de conférences Kirchberg), předsedající Jacques Santer (neformální zasedání Evropské rady)
28. a 29. června 1991, Lucemburk (Centre de conférences Kirchberg), předsedající Jacques Santer
9. a 10. prosince 1991, Maastricht (Provinciehuis), předsedající Ruud Lubbers
26. a 27. června 1992, Lisabon (Centro Cultural de Belém), předsedající Aníbal Cavaco Silva
16. října 1992, Birmingham (Birmingham ICC), předsedající John Major (mimořádné zasedání hlav států a předsedů vlád)
11. a 12. prosince 1992, Edinburgh (Holyrood House), předsedající John Major
21. a 22. června 1993, Kodaň (Bella Center), předsedající Poul Nyrup Rasmussen
29. října 1993, Brusel (budova Charlemagne), předsedající Jean-Luc Dehaene (mimořádné zasedání Evropské rady)
10. a 11. prosince 1993, Brusel (budova Charlemagne), předsedající Jean-Luc Dehaene
24. a 25. června 1994, Korfu (Palaia Anaktora), předsedající Andreas Papandreu
15. července 1994, Brusel (budova Charlemagne), předsedající Helmut Kohl (mimořádné zasedání Evropské rady)
9. a 10. prosince 1994, Essen (Messe Essen), předsedající Helmut Kohl
26. a 27. června 1995, Cannes (Palais des festivals), předsedající Jacques Chirac
22. a 23. září 1995, Mallorca (Hotel Formentor), předsedající Felipe González (neformální zasedání hlav států a předsedů vlád)
15. a 16. prosince 1995, Madrid (Palacio de Congresos de Madrid), předsedající Felipe González
29. března 1996, Turín (Lingotto), předsedající Lamberto Dini
21. a 22. června 1996, Florencie (Fortezza da Basso / Centro esposizioni), předsedající Romano Prodi
5. října 1996, Dublin (Dublin Castle), předsedající John Bruton (mimořádné zasedání Evropské rady)
13. a 14. prosince 1996, Dublin (Dublin Castle), předsedající John Bruton
23. května 1997, Noordwijk (Grand Hotel Huis ter Duin), předsedající Wim Kok (neformální zasedání Evropské rady)
16. a 17. června 1997, Amsterdam (Nederlandsche Bank), předsedající Wim Kok

20. a 21. listopadu 1997, Lucemburk (Centre de conférences Kirchberg), předsedající Jean-Claude Juncker (mimořádné zasedání Evropské rady)

12. a 13. prosince 1997, Lucemburk (Centre de conférences Kirchberg), předsedající Jean-Claude Juncker

2. a 3. května 1998⁵⁶, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Tony Blair (zasedání Rady na úrovni hlav států a předsedů vlád)

15. a 16. června 1998, Cardiff (City Hall), předsedající Tony Blair

24. a 25. října 1998, Pörtschach (Parkhotel Pörtschach), předsedající Viktor Klima (neformální zasedání hlav států a předsedů vlád)

11. a 12. prosince 1998, Vídeň (Hofburg), předsedající Viktor Klima

26. února 1999, Bonn (Gästehaus der Bundesregierung auf dem Petersberg), předsedající Gerhard Schröder (neformální zasedání hlav států a předsedů vlád)

24. a 25. března 1999, Berlín (Hotel Intercontinental), předsedající Gerhard Schröder

14. dubna 1999, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Gerhard Schröder (neformální zasedání hlav států a předsedů vlád)

3. a 4. června 1999, Kolín nad Rýnem (Der Gürzenich), předsedající Gerhard Schröder

15. a 16. října 1999, Tampere (Museokeskus Vapriikki), předsedající Paavo Lipponen

10. a 11. prosince 1999, Helsinky (Helsinki Fair Centre), předsedající Paavo Lipponen

23. a 24. března 2000, Lisabon (Feira Internacional de Lisboa), předsedající António Guterres (mimořádné zasedání Evropské rady)

19. a 20. června 2000, Santa Maria Da Feira (Europarque Centro de Congressos), předsedající António Guterres

13. a 14. října 2000, Biarritz (Casino municipal de Biarritz), předsedající Jacques Chirac (neformální zasedání Evropské rady)

7. až 9. prosince 2000, Nice (Centre des Congrès Acropolis), předsedající Jacques Chirac

23. a 24. března 2001, Stockholm (Stockholm Mässan), předsedající Göran Persson

15. a 16. června 2001, Göteborg (Svenska Mässan), předsedající Göran Persson

21. září 2001, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Guy Verhofstadt (mimořádné zasedání Evropské rady)

19. října 2001, Gent (Sint Pietersabdij), předsedající Guy Verhofstadt (neformální zasedání hlav států a předsedů vlád)

14. a 15. prosince 2001, Brusel (Château Royal de Laeken), předsedající Guy Verhofstadt

15. a 16. března 2002, Barcelona (Palau de Congressos de Catalunya), předsedající José María Aznar

21. a 22. června 2002, Sevilla (Palacio de Exposiciones y Congresos), předsedající José María Aznar

24. a 25. října 2002, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Anders Fogh Rasmussen

12. a 13. prosince 2002, Kodaň (Bella Center), předsedající Anders Fogh Rasmussen

17. února 2003, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Costas Simitis (mimořádné zasedání Evropské rady)

20. a 21. března 2003, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Costas Simitis

16. dubna 2003, Atény (Zappeion), předsedající Costas Simitis (neformální zasedání Evropské rady)

19. a 20. června 2003, Soluň (Porto Carras), předsedající Costas Simitis

4. října 2003, Řím (Palazzo dei Congressi), předsedající Silvio Berlusconi (neformální zasedání Evropské rady)

56 Jednalo se o zasedání Rady na úrovni hlav států a předsedů vlád, které mělo rozhodnout o vstupu členských států do třetí etapy hospodářské a měnové unie. Bylo na něm rovněž dosaženo dohody ohledně jmenování Wima Duisenberga prvním prezidentem Evropské centrální banky.

16. a 17. října 2003⁵⁷, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Silvio Berlusconi
 12. a 13. prosince 2003, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Silvio Berlusconi
 25. a 26. března 2004, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Bertie Ahern
 17. a 18. června 2004, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Bertie Ahern
 29. června 2004, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Bertie Ahern (zasedání Rady na úrovni hlav států a předsedů vlád)⁵⁸
 4. a 5. listopadu 2004, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Jan Peter Balkenende
 16. a 17. prosince 2004, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Jan Peter Balkenende
 22. a 23. března 2005, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Jean-Claude Juncker
 16. a 17. června 2005, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Jean-Claude Juncker
 27. října 2005, Hampton Court (Hampton Court Palace), předsedající Tony Blair (neformální zasedání hlav států a předsedů vlád)
 15. a 16. prosince 2005, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Tony Blair
 23. a 24. března 2006, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Wolfgang Schäussel
 15. a 16. června 2006, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Wolfgang Schäussel
 20. října 2006, Lahti (Sibeliustalo), předsedající Matti Vanhanen (neformální zasedání hlav států a předsedů vlád)
 14. a 15. prosince 2006, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Matti Vanhanen
 8. a 9. března 2007, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Angela Merkelová
 21. a 22. června 2007, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Angela Merkelová
 18. a 19. října 2007, Lisabon (Feira Internacional de Lisboa), předsedající José Sócrates (neformální zasedání hlav států a předsedů vlád)
 14. prosince 2007, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající José Sócrates
 13. a 14. března 2008, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Janez Janša
 19. a 20. června 2008, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Janez Janša
 1. září 2008, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Nicolas Sarkozy (mimořádné zasedání Evropské rady)
 15. a 16. října 2008, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Nicolas Sarkozy
 7. listopadu 2008, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Nicolas Sarkozy (neformální zasedání hlav států a předsedů vlád)
 11. a 12. prosince 2008, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Nicolas Sarkozy
 1. března 2009, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Mirek Topolánek (neformální zasedání hlav států a předsedů vlád)
 19. a 20. března 2009, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Mirek Topolánek
 18. a 19. června 2009, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Jan Fischer
 17. září 2009, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Fredrik Reinfeldt (neformální zasedání hlav států a předsedů vlád)
 29. a 30. října 2009, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Fredrik Reinfeldt
 19. listopadu 2009, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Fredrik Reinfeldt (neformální zasedání hlav států a předsedů vlád)
 10. a 11. prosince 2009⁵⁹, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Fredrik Reinfeldt

57 Od října 2003 se všechna formální zasedání Evropské rady konala v Bruselu.

58 Toto zasedání Rady na úrovni hlav států a předsedů vlád bylo svoláno za účelem nominace Josého Manuela Barrosa na funkci předsedy Komise a opětovného jmenování Javieru Solany generálním tajemníkem Rady, vysokým představitelem pro SZBP a Pierra de Boissieua náměstkem generálního tajemníka Rady.

59 Jednalo se o poslední zasedání Evropské rady, kterému předsedal prezident nebo předseda vlády členského státu vykonávajícího v Radě rotující předsednictví. Evropská rada se dne 1. prosince 2009 po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost formálně stala jedním z orgánů EU; tato smlouva rovněž zavedla funkci stálého předsedy Evropské rady. Zasedání Evropské rady v prosinci 2009 předsedal švédský premiér Fredrik Reinfeldt podle přechodných ustanovení.

11. února 2010, Brusel (Bibliothèque Solvay), předsedající Herman Van Rompuy (neformální zasedání hlav států a předsedů vlád)

25. a 26. března 2010, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Herman Van Rompuy

17. června 2010, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Herman Van Rompuy

16. září 2010, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Herman Van Rompuy

28. a 29. října 2010, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Herman Van Rompuy

16. a 17. prosince 2010, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Herman Van Rompuy

4. února 2011, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Herman Van Rompuy

11. března 2011, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Herman Van Rompuy (mimořádné zasedání Evropské rady)

24. a 25. března 2011, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Herman Van Rompuy

23. a 24. června 2011, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Herman Van Rompuy

23. října 2011, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Herman Van Rompuy

26. října 2011, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Herman Van Rompuy (neformální zasedání členů Evropské rady)

9. prosince 2011, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Herman Van Rompuy

30. ledna 2012, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Herman Van Rompuy (neformální zasedání členů Evropské rady)

1. a 2. března 2012, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Herman Van Rompuy

23. května 2012, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Herman Van Rompuy (neformální zasedání členů Evropské rady)

28. a 29. června 2012, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Herman Van Rompuy

18. a 19. října 2012, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Herman Van Rompuy

22. a 23. listopadu 2012, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Herman Van Rompuy (mimořádné zasedání Evropské rady)

13. a 14. prosince 2012, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Herman Van Rompuy

7. a 8. února 2013, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Herman Van Rompuy

14. a 15. března 2013, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Herman Van Rompuy

22. května 2013, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Herman Van Rompuy

27. a 28. června 2013, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Herman Van Rompuy

24. a 25. října 2013, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Herman Van Rompuy

19. a 20. prosince 2013, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Herman Van Rompuy

6. března 2014, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Herman Van Rompuy (neformální zasedání hlav států a předsedů vlád)

20. a 21. března 2014, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Herman Van Rompuy

27. května 2014, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Herman Van Rompuy (neformální zasedání hlav států a předsedů vlád)

26. června 2014, Ypry (Lakenhalle), 27. června 2014, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Herman Van Rompuy

16. července 2014, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Herman Van Rompuy (mimořádné zasedání Evropské rady)

30. srpna 2014, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Herman Van Rompuy (mimořádné zasedání Evropské rady)

23. a 24. října 2014, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Herman Van Rompuy

18. prosince 2014, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Donald Tusk

12. února 2015, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Donald Tusk (neformální zasedání hlav států a předsedů vlád)

19. a 20. března 2015, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Donald Tusk

23. dubna 2015, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Donald Tusk (mimořádné zasedání Evropské rady)
 25. a 26. června 2015, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Donald Tusk
 23. září 2015, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Donald Tusk (neformální zasedání hlav států a předsedů vlád)
 15. října 2015, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Donald Tusk
 12. listopadu 2015, Valletta (konferenční středisko Mediterranean Conference Centre), předsedající Donald Tusk (neformální zasedání hlav států a předsedů vlád)
 29. listopadu 2015, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Donald Tusk (zasedání hlav států a předsedů vlád EU a Turecka)
 17. a 18. prosince 2015, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Donald Tusk

Eurosummit

12. října 2008, Paříž (Palais de l'Élysée), předsedající Nicolas Sarkozy
 25. března 2010, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Herman Van Rompuy
 7. května 2010, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Herman Van Rompuy
 11. března 2011, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Herman Van Rompuy
 21. července 2011, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Herman Van Rompuy
 23. a 26. října 2011, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Herman Van Rompuy⁶⁰
 9. prosince 2011, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Herman Van Rompuy
 30. ledna 2012, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Herman Van Rompuy
 2. března 2012, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Herman Van Rompuy
 29. června 2012, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Herman Van Rompuy
 14. března 2013, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Herman Van Rompuy
 24. října 2014, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Herman Van Rompuy
 22. června 2015, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Donald Tusk
 7. července 2015, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Donald Tusk
 12. července 2015, Brusel (budova Justus Lipsius), předsedající Donald Tusk

60 Bylo to jediné zasedání eurosummitu, které se uskutečnilo ve dvou fázích v uvedených dnech.

IV VÝVOJ SYSTÉMU HLASOVÁNÍ V RADĚ EU

Právní základ: Římská smlouva, článek 148

Kvalifikovaná většina platná od roku 1958 do roku 1972

Členský stát	Hlasy
 Německo	4
 Francie	4
 Itálie	4
 Belgie	2
 Nizozemsko	2
 Lucembursko	1
Celkem	17

Kvalifikovaná většina:
12 hlasů při hlasování na návrh Komise
12 hlasů alespoň čtyř členů v jiných případech

Právní základ: Smlouva o přistoupení Dánska, Irska a Spojeného království, článek 14

Kvalifikovaná většina platná od roku 1973 do roku 1980

Členský stát	Hlasy
 Německo	10
 Francie	10
 Itálie	10
 Spojené království	10
 Belgie	5
 Nizozemsko	5
 Dánsko	3
 Irsko	3
 Lucembursko	2
Celkem	58

Kvalifikovaná většina:
41 hlasů při hlasování na návrh Komise
41 hlasů alespoň šesti členů v jiných případech

Právní základ: Smlouva o přistoupení Řecka, článek 14
Kvalifikovaná většina platná od roku 1981 do roku 1985

Členský stát	Hlasy
 Německo	10
 Francie	10
 Itálie	10
 Spojené království	10
 Belgie	5
 Řecko	5
 Nizozemsko	5
 Dánsko	3
 Irsko	3
 Lucembursko	2
Celkem	63

Kvalifikovaná většina:
45 hlasů při hlasování na návrh Komise
45 hlasů alespoň šesti členů v jiných případech

Právní základ: Smlouva o přistoupení Španělska a Portugalska, článek 14
Kvalifikovaná většina platná od roku 1986 do roku 1994

Členský stát	Hlasy
 Německo	10
 Francie	10
 Itálie	10
 Spojené království	10
 Španělsko	8
 Belgie	5
 Řecko	5
 Nizozemsko	5
 Portugalsko	5
 Dánsko	3
 Irsko	3
 Lucembursko	2
Celkem	76

Kvalifikovaná většina:
54 hlasů při hlasování na návrh Komise
54 hlasů alespoň osmi členů v jiných případech

Právní základ: Smlouva o přistoupení Rakouska, Finska a Švédska, článek 15
Kvalifikovaná většina platná od roku 1995 do dubna roku 2004

Členský stát	Hlasy
 Německo	10
 Francie	10
 Itálie	10
 Spojené království	10
 Španělsko	8
 Belgie	5
 Řecko	5
 Nizozemsko	5
 Portugalsko	5
 Rakousko	4
 Švédsko	4
 Dánsko	3
 Irsko	3
 Finsko	3
 Lucembursko	2
Celkem	87

Kvalifikovaná většina:
64 hlasů při hlasování na návrh Komise
64 hlasů alespoň jedenácti členů
v jiných případech

Právní základ: Smlouva o přistoupení České republiky, Estonska, Kypru, Lotyšska, Litvy, Maďarska, Malty, Polska, Slovinska a Slovenska, článek 26
Kvalifikovaná většina platná od května 2004 do října 2004

Členský stát	Hlasy	Členský stát	Hlasy
 Německo	10	 Rakousko	4
 Francie	10	 Dánsko	3
 Spojené království	10	 Slovensko	3
 Itálie	10	 Finsko	3
 Španělsko	8	 Irsko	3
 Polsko	8	 Litva	3
 Nizozemsko	5	 Lotyšsko	3
 Řecko	5	 Slovinsko	3
 Portugalsko	5	 Estonsko	3
 Belgie	5	 Kypr	2
 Česká republika	5	 Lucembursko	2
 Maďarsko	5	 Malta	2
 Švédsko	4		
Celkem			124

Kvalifikovaná většina:

88 hlasů při hlasování na návrh Komise

88 hlasů alespoň jedenácti členů v jiných případech

Právní základ: Smlouva o přistoupení České republiky, Estonska, Kypru, Lotyšska, Litvy, Maďarska, Malty, Polska, Slovinska a Slovenska, článek 12
Kvalifikovaná většina platná od listopadu 2004 do roku 2006

Členský stát	Hlasy	Počet obyvatel (v tisících) ⁶¹	%	Členský stát	Hlasy	Počet obyvatel (v tisících)	%
 Německo	29	82 500,8	17,88	 Rakousko	10	8 206,5	1,77
 Francie	29	62 370,8	13,51	 Dánsko	7	5 411,4	1,17
 Spojené království	29	60 063,2	13,01	 Slovensko	7	5 384,8	1,16
 Itálie	29	58 462,4	12,67	 Finsko	7	5 235,6	1,13
 Španělsko	27	43 038,0	9,32	 Irsko	7	4 109,2	0,89
 Polsko	27	38 171,8	8,27	 Litva	7	3 425,3	0,74
 Nizozemsko	13	16 305,5	3,53	 Lotyšsko	4	2 306,4	0,71
 Řecko	12	11 073,0	2,40	 Slovinsko	4	1 997,6	0,43
 Portugalsko	12	10 529,3	2,28	 Estonsko	4	1 347,0	0,29
 Belgie	12	10 445,9	2,26	 Kypr	4	749,2	0,16
 Česká republika	12	10 220,6	2,21	 Lucembursko	4	455,0	0,09
 Maďarsko	12	10 097,5	2,18	 Malta	3	402,7	0,08
 Švédsko	10	9 011,4	1,95				
Celkem					321	461 324,0	100 %
Hranice 62 %					232	286 020,9	62 %

Kvalifikovaná většina:

232 hlasů většiny členů při hlasování na návrh Komise

232 hlasů alespoň dvou třetin členů v jiných případech

na žádost člena: ověření, že členské státy hlasující pro zastupují alespoň 62 % celkového počtu obyvatel

61 Číselné údaje platné pro období od 1. ledna do 31. prosince 2006. Rozhodnutí Rady 2006/34/ES ze dne 23. ledna 2006, kterým se mění její jednací řád (Úř. věst. L 22, 26.1.2006, s. 32).

Právní základ: Smlouva o přistoupení Rumunska a Bulharska, článek 22
Kvalifikovaná většina platná od roku 2007 do listopadu 2009
Právní základ: Lisabonská smlouva, Protokol (č. 36) o přechodných ustanoveních, článek 3
Kvalifikovaná většina platná od prosince 2009 do června 2013

Členský stát	Hlasy	Počet obyvatel (v tisících) ⁶²	%	Členský stát	Hlasy	Počet obyvatel (v tisících)	%
 Německo	29	81 843,7	16,25	 Rakousko	10	8 443,0	1,68
 Francie	29	65 397,9	12,98	 Bulharsko	10	7 327,2	1,45
 Spojené království	29	62 989,6	12,51	 Dánsko	7	5 580,5	1,11
 Itálie	29	60 820,8	12,08	 Slovensko	7	5 404,3	1,07
 Španělsko	27	46 196,3	9,17	 Finsko	7	5 401,3	1,07
 Polsko	27	38 538,4	7,65	 Irsko	7	4 582,8	0,91
 Rumunsko	14	21 355,8	4,24	 Litva	7	3 007,8	0,60
 Nizozemsko	13	16 730,3	3,32	 Lotyšsko	4	2 055,5	0,41
 Řecko	12	11 290,9	2,24	 Slovensko	4	2 041,8	0,41
 Portugalsko	12	11 041,3	2,19	 Estonsko	4	1 339,7	0,27
 Belgie	12	10 541,8	2,09	 Kypr	4	862,0	0,17
 Česká republika	12	10 505,4	2,09	 Lucembursko	4	524,9	0,10
 Maďarsko	12	9 957,7	1,98	 Malta	3	416,1	0,08
 Švédsko	10	9 482,9	1,88				
Celkem					345	503 679,7	100 %
Hranice 62 %					255	312 281,4	62 %

Kvalifikovaná většina:
255 hlasů většiny členů při hlasování na návrh Komise
255 hlasů alespoň dvou třetin členů v jiných případech
na žádost člena: ověření, že členské státy hlasující pro zastupují alespoň 62 % celkového počtu obyvatel

62 Číselné údaje platné pro období od 1. ledna do 31. prosince 2013. Rozhodnutí Rady 2013/37/EU ze dne 14. ledna 2013, kterým se mění její jednací řád (Úř. věst. L 16, 19.1.2013, s. 16).

Právní základ: Smlouva o přistoupení Chorvatska, článek 20
Kvalifikovaná většina platná od července 2013 do října 2014

Členský stát	Hlasy	Počet obyvatel (v tisících) ⁶³	%	Členský stát	Hlasy	Počet obyvatel (v tisících)	%
 Německo	29	81 843,7	16,20	 Rakousko	10	8 443,0	1,66
 Francie	29	65 397,9	12,87	 Bulharsko	10	7 327,2	1,44
 Spojené království	29	62 989,6	12,39	 Dánsko	7	5 580,5	1,09
 Itálie	29	60 820,8	11,97	 Slovensko	7	5 404,3	1,06
 Španělsko	27	46 196,3	9,09	 Finsko	7	5 401,3	1,06
 Polsko	27	38 538,4	7,58	 Irsko	7	4 582,8	0,90
 Rumunsko	14	21 355,8	4,20	 Chorvatsko	7	4 398,2	0,86
 Nizozemsko	13	16 730,3	3,29	 Litva	7	3 007,8	0,59
 Řecko	12	11 290,9	2,22	 Lotyšsko	4	2 055,5	0,40
 Belgie	12	11 041,3	2,17	 Slovinsko	4	2 041,8	0,40
 Portugalsko	12	10 541,8	2,07	 Estonsko	4	1 339,7	0,26
 Česká republika	12	10 505,4	2,06	 Kypr	4	862,0	0,16
 Maďarsko	12	9 957,7	1,95	 Lucembursko	4	524,9	0,10
 Švédsko	10	9 482,9	1,86	 Malta	3	416,1	0,08
Celkem					352	508 077,9	100 %
Hranice 62 %					260	315 008,3	62 %

Kvalifikovaná většina:

260 hlasů většiny členů při hlasování na návrh Komise

260 hlasů alespoň dvou třetin členů v jiných případech

na žádost člena: ověření, že členské státy hlasující pro zastupují alespoň 62 % obyvatelstva Unie

63 Číselné údaje platné pro období od 1. ledna do 31. prosince 2013. Rozhodnutí Rady 2013/37/EU ze dne 14. ledna 2013, kterým se mění její jednací řád (Úř. věst. L 16, 19.1.2013, s. 16–17). Údaje o počtu obyvatel týkající se Chorvatska, a tedy i příslušné procentuální a celkové hodnoty, jsou přibližné.

Právní základ: Lisabonská smlouva, článek 16
Kvalifikovaná většina platná od 1. listopadu 2014

Kvalifikovaná většina nebo „dvojí většina“:

55 % členských států zahrnujících alespoň 16 členů z celkového počtu 28 při hlasování na návrh Komise nebo vysokého představitele

72 % členských států zahrnujících alespoň 21 členů z celkového počtu 28 v jiných případech

členské státy hlasující pro zastupují alespoň 65 % obyvatelstva Unie

Kvalifikovaná většina je nejčastějším způsobem hlasování v Radě. Používá se v případech, kdy Rada přijímá rozhodnutí řádným legislativním postupem, tzv. postupem spolurozhodování. Blokační menšinu musí tvořit nejméně čtyři členové Rady, kteří zastupují více než 35 % obyvatelstva EU. Tímto postupem se přijímá asi 80 % veškerých právních předpisů EU. K dalším způsobům hlasování patří hlasování prostou většinou (pro návrh musí hlasovat 15 členských států) a jednomyslné hlasování (pro návrh jsou všechny odevzdané hlasy).

Až do 31. března 2017 mohou členské státy ještě požadovat, aby při hlasování kvalifikovanou většinou bylo použito předchozí pravidlo, jehož právním základem je článek 20 smlouvy o přistoupení Chorvatska. Podle tohoto pravidla disponuje každý zástupce členského státu určitým počtem hlasů, který je stanoven ve Smlouvách EU. Přidělení váhy hlasům odpovídá přibližně počtu obyvatel každého členského státu.

V GENERÁLNÍ TAJEMNÍCI RADY EU A VÝVOJ GENERÁLNÍHO SEKRETARIÁTU

Christian Calmes, LU
generální tajemník
od 9. září 1952
do 14. června 1973

v generálním
sekretariátu
pracovalo
v listopadu
1952 celkem
11 osob

Nicolas Hommel, LU
generální tajemník
od 1. července 1973
do 7. října 1980

v generálním
sekretariátu
pracovalo
v červenci 1973
celkem
974 osob

Niels Erbsøll, DK
generální tajemník
od 8. října 1980
do 31. srpna 1994

v generálním
sekretariátu
pracovalo
v říjnu 1980
celkem
1 457 osob

Jürgen Trumpf, DE
generální tajemník
od 1. září 1994
do 17. října 1999

v generálním
sekretariátu
pracovalo
v září 1994
celkem
2 197 osob

Javier Solana, ES
generální tajemník a
vysoký představitel pro
společnou zahraniční
a bezpečnostní politiku
od 18. října 1999
do 30. listopadu 2009

v generálním
sekretariátu
pracovalo
v listopadu
1999 celkem
2 522 osob

Pierre de Boissieu⁶⁴, FR
generální tajemník
od 1. prosince 2009
do 25. června 2011

v generálním
sekretariátu
pracovalo
v prosinci 2009
celkem
3 237 osob

64 Předtím, než se stal generálním tajemníkem, vykonával Pierre de Boissieu od 18. října 1999 do 30. listopadu 2009 funkci náměstka generálního tajemníka.

Uwe Corsepius, DE
generální tajemník
od 26. června 2011
do 30. června 2015

v generálním
sekretariátu
pracovalo
v červnu 2011
celkem
3 068 osob

Jeppe Tranholm-Mikkelsen,
DK
generální tajemník
od 1. července 2015

v generálním
sekretariátu
pracovalo
v červenci 2015
celkem
3 020 osob

JAK ZÍSKAT PUBLIKACE EU

Bezplatné publikace:

- jeden výtisk:
prostřednictvím stránek EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- více výtisků, plakáty či pohlednice:
na zastoupeních Evropské unie (http://ec.europa.eu/represent_cs.htm)
a na delegacích Evropské unie v zemích mimo EU
(http://eeas.europa.eu/delegations/index_cs.htm);
můžete se také obrátit na síť Europe Direct na adrese
http://europa.eu/europedirect/index_cs.htm nebo na telefonní lince 00 800 6 7 8 9 10 11
(zdarma v rámci EU) (*).

(*) Informace jsou poskytovány zdarma, stejně jako většina telefonních hovorů (někteří operátoři, telefonní automaty nebo hotely však mohou telefonické spojení zpoplatnit).

Placené publikace:

- prostřednictvím stránek EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Rue de la Loi/Wetstraat 175
1048 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË
Tel. +32 (0)2 281 61 11
www.consilium.europa.eu

Evropská rada a Rada EU jsou dva klíčoví aktéři procesu rozhodování na úrovni Evropské unie. Každý z nich má v institucionální struktuře Unie svoji vlastní specifickou úlohu, ačkoliv z politického a administrativního hlediska mezi nimi existuje úzký organický vztah. Oba uvedené orgány sdružují zástupce členských států. Tato publikace pojednává o vzniku a vývoji Evropské rady i Rady EU na pozadí Smluv o EU. Zabývá se jejich rozhodující úlohou v procesu evropské integrace a tím, jak jejich historie odráží historii EU jako celku: její politiky a ambice, její krize a pokrok.

■ Úřad pro publikace

Print	PDF
ISBN 978-92-824-5287-5	ISBN 978-92-824-5310-0
doi:10.2860/198677	doi:10.2860/584947
QC-04-18-220-CS-C	QC-04-18-220-CS-N